

Xəbər
Canavar Lənkəran və Astarada məktəblilərə hücum etdi - 6 yaralı
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 noyabr 2018-ci il Cümə № 256 (7145) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Qış qapıda: Bakının əsas problemləri nədir?

Abşeron yarımadasında temperatur 4 dərəcəyə düşür, ekspert qısa zamanda paytaxtın problemlərini aradan qaldırmağın mümkün olmadığını deyir

yazısı səh.11-də

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri postuna səsvermə təxirə salındı

yazısı səh.2-də

Deputatlarımız İrəvandakı «Göy» məsciddə oldu

yazısı səh.11-də

Ərdoğanın telefon diplomatiyası - Rusiya ilə Ukraynanı barışdırmaq istəyi

yazısı səh.4-də

Hadı Rəcəblidən təkzib: "Mən deməmişəm ki..."

yazısı səh.11-də

Qarabağ Komitəsi 15 dekabra mitinq təyin edib

yazısı səh.4-də

Kadırovun Bakı səfəri: Azərbaycandan investisiya gözləntisi

yazısı səh.9-də

"Niyə Cənubi Sudanda sülhyaratma missiyasına qatılıraq" sualına üç cavab" -deputat

yazısı səh.8-də

Oliqarxların "pul gölü" qurudulur - 121 süni balıq gölünün fəaliyyəti dayandırılıb

yazısı səh.10-də

Nazirliyə restoranları məhkəməsiz bağlamaq səlahiyyəti verildi

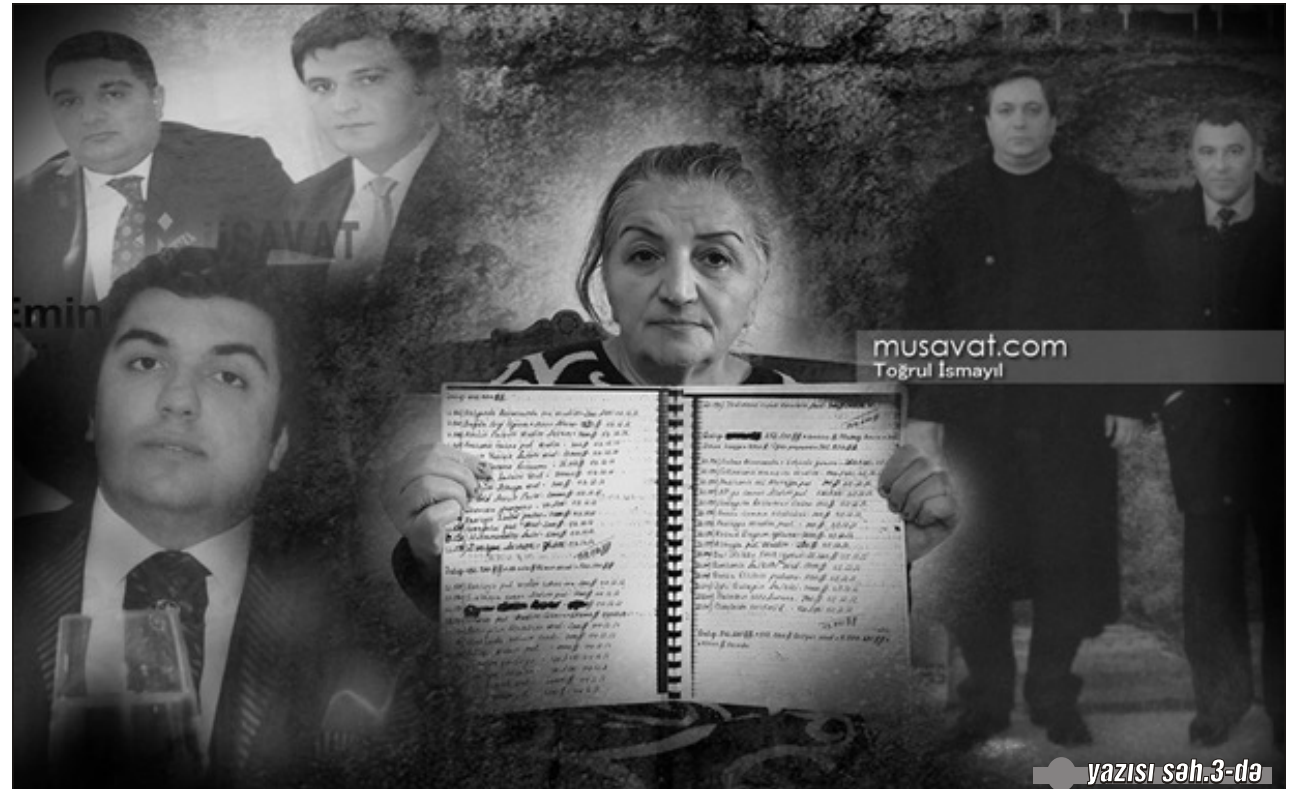
yazısı səh.14-də

Dünya Rifah İndeksinin hesabatına Bakıda sərt reaksiyalar

yazısı səh.12-də

ARIF ƏSGƏROVUN BALDIZINDAN İLGİNC AÇIQLAMALAR, ŞOK İTTİHAMLAR

Elnar Əsgərov xalası Lətifə Hüseynovanı da həbs etdirmək istəyir; Rahib Hüseynovun Türkiyəyə necə qaçırılması haqda açıqlama verildi

musavat.com
Togrul İsmayıl

yazısı səh.3-də

Erməni prezidenti Berlində rüsvay oldu - Sərkisyanın böyük yalanı

Düşmən ölkə başçısının Almaniya səfəri fiasko oldu; Qərbdən heç kəs işğalçı ölkəyə "xilas kəməri" atmayacaq, çünki...; Ermənistan seçkilərində Azərbaycan mövzusu: erməni xalqı yol ayrıcında...

yazısı səh.9-də

Eldar Namazovdan Qarabağla bağlı ilginç açıqlamalar

yazısı səh.5-də

Gürcülərin arzusu və xanım Salomenin qələbəsinin sirri

yazısı səh.6-də

Hüseynbala Mirələmov: "Belə çıxır ki, mənim nəslimdən bir adam bizneslə məşğul ola bilməz..."

yazısı səh.7-də

Prezident Tahir Salahova zəng etdi

Prezident İlham Əliyev noyabrın 29-da Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq rəssamı, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, Dövlət mükafatları laureatı Tahir Salahova telefonla zəng edib. Dövlət başçısı müasir Azərbaycan rəssamlıq məktəbinin görkəmli nümayəndəsi Tahir Salahovun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib, onu 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif olunması münasibətilə təbrik edib.

Tahir Salahov telefon zənginə və təbrikə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edib və onu Azərbaycanın yüksək dövlət mükafatına - 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeninə layiq gördüyünə görə dərin minnətdarlığını bildirib.

Dövlət başçısı Tahir Salahova möhkəm cansağlığı və fəaliyyətində yeni-yeni uğurlar arzulayıb.

Gürcüstan prezidenti ilk səfər hansı ölkəyə edəcək?

Salome Zurabişvili Gürcüstan Prezidenti vəzifəsində ilk səfərini Avropa ölkələrinə etməyi planlaşdırır. "Report"-un Gürcüstan bürosunun verdiyi xəbərə görə, o, bu barədə jurnalistlərə açıqlamasında bildirib.

S.Zurabişvili Brüssel, Berlin və Parisə səfər edəcəyini qeyd edib: "İlk səfərimin Avropa ölkələri və ötən gecə prezident seçilməyim münasibətilə məni ilk təbrik edən qadın prezidentin olduğu Baltıqyanı ölkəyə (Litva - red.) olacağına heç kəs təəccüblənməz".

Tərtərdə yanacaq doldurma məntəqəsində partlayış : 5 yaralı

Tərtər rayonunun Qaradağlı kəndində "PAT OİL" yanacaq doldurma məntəqəsinin ərazisində yanacaqdaşıyan avtomobildən tutumu 60 ton olan yeraltı yanacaq çəninə benzin yanacağı doldurularkən çənin üst qapağında partlayış nəticəsində alışma baş verib. Bu haqda Fövqəladə Hallar Nazirliyindən məlumat verilib. Nəticədə çənin üst hissəsi, üzərində quraşdırılmış, ümumi sahəsi 120 m² olan talvar və 15 p.m elektrik kabeli yanıb.

Hadisə zamanı yanacaq doldurma məntəqəsində işləyən 5 nəfər müxtəlif dərəcəli xəsarətlər alıb. Yanacaq doldurma məntəqəsinin ərazisində olan yanacaqda dolu yeraltı çənlər və digər avadanlıqlar yanğından mühafizə olunub.

Yanğın yanğından mühafizə bölmələri tərəfindən qısa müddət ərzində söndürülüb.

Hadisə ilə əlaqədar müvafiq qurumlar tərəfindən araşdırma aparılır.

Dövlət Komissiyasından Dilqəm və Şahbazla bağlı açıqlama

Ermənistanın baş nazir səlahiyyətlərini icra edən Nikol Paşinyan Azərbaycanın girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevi geri qaytarmaq istəmədiklərini etiraf edib. Paşinyan bu etirafı Azərbaycan Ordusu tərəfindən ələ keçirilən erməni kəşfiyyatçı Karen Kazaryanın qohumlarının etiraz aksiyasına münasibət bildirərkən bildirib.

"Azərbaycan tərəfi hamını hamıya dəyişdirmək barədə plan təqdim edib. Biz buna getməliyik? Bəs ölənlərin ailəsindən soruşmusunuz? Daha iki Ramil Səfərovu qaytaraqmı?,- deyər Paşinyan bildirib.

Azərbaycan Respublikası Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının işçi Qrupundan Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq hazırda girovların azad olunması istiqamətində işlərin davam etdirildiyi bildirilib:

"Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, aidiyyəti dövlət qurumları tərəfindən Ermənistan Respublikasının işğalında olan Dağlıq Qarabağ bölgəsində yaradılmış separatçı rejim tərəfindən 2014-cü ildə girov götürülmüş və qeyri-qanuni məhkəmənin "hökümü" ilə azadlıqdan məhrum edilmiş Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin azad olunması istiqamətində zəruri tədbirlər davam etdirilir".

Təklif

"Yeni Müsavat"-ın 29 noyabr 2018-ci tarixli sayında "Liftdən istifadə haqqı artırılacaq mı?" başlıqlı yazıda Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin nəzdində "Liftəmir" İstehsalat Birliyinin sabiq rəhbəri Qüdrət Şükürov barəsində bir sıra məlumatlar əksini tapıb.

Bununla bağlı bildiririk ki, qeyd olunan məlumatlar dəqiqləşdirilmədən dərc olunub. Q.Şükürovun nümayəndəsindən redaksiyamıza daxil olan məlumatda bildirilir ki, sabiq İB rəhbəri hər hansı qanun pozuntusuna yol verməyib və adıçəkilən yazıda yer alan məsələlər reallığa uyğun deyil.

□ REDAKSIYA

"Böhranlara səssiz qalmayacağıq" - Əli Həsənov

"Azərbaycan və Türkiyə arasındakı iş birliyi, nə qonşu, nə də başqa ölkələri təhdid edir. Biz sülh və qarşılıqlı inkişaf naminə bütün dövlətlərlə əməkdaşlığa açığıq".

"Qafqazinfo" xəbər verir ki, bunu Prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Türkiyənin Anadolu Agentliyinə müsahibəsində deyib. O, bildirib ki, Ermənistan hakimiyyəti işğalçı siyasəti və Türkiyəyə qarşı əsassız iddiaları ilə öz xalqını təhdid edir: "Əgər Ermənistan sülh, Azərbaycanla Türkiyənin birlikdə etdiyi milli və beynəlxalq layihələrə qatılmaq istəyirsə, buyursun, işğal etdiyi topraqlardan çəkilsin. Sülhün tələb etdiyi şərtləri və hüququn tələblərini yerinə yetirsin. Biz Ermənistanı sülhə və barışa dəvət edirik".

Ə. Həsənov xatırladı ki, Heydər Əliyev Azərbaycanın Xəzər dənizindəki təbii qaz və neft yataqlarının istismarı zamanı Türkiyəni "iki dövlət bir millət" prinsipiylə hərəkət edərək layihələrdən kənar qoymadı: "Sözgedən layihələrin Bakı-Tiflis-Ceyhan boru xətti üzərindən dünyaya açıldığını bəyan etdi. Heydər Əliyev Türkiyənin bundan faydalanması üçün böyük mübarizə

apardı. Biz istəyirik ki, bizi hər zaman dəstəkləyən, çətin günlərimizdə yanımızda olan Türkiyə olsun. Ona görə də Türkiyə ilə böyük projeləri bir millətin iki dövləti kimi edirik. Star rafineri, Petkim də, həmçinin bundan sonra həyata keçiriləcək layihələrdə Azərbaycanın mövcud zənginliyindən Türk xalqının faydalanmasını istəyirik. Türkiyədə iş yerləri açılıb rifah gətirmək istəyirik. Çünki biz eyni şeyləri Türkiyədən də görürük. Türkiyə hər zaman Azərbaycanın yanındadır".

Xalqlarımızın təhlükəsizliyini təmin etmək və yüksək inkişaf yolunda işləmələrinə davam etdirmək". Ə. Həsənov həmçinin Türkiyənin Suriyada yaşanan insanlıq dramına səssiz qalmadığını da ifadə edib: "Türkiyə həmin insanlara kömək etdi. Fələstində yaşanan hadisələrə Türkiyə və Azərbaycan olaraq yardım edirik. Birlikdə həyata keçirdiyimiz layihələr də milli vəzifəmizin bir hissəsidir. Çünki bu işlər bütün insanların rifahı üçündür.

Dünyada baş verən böhranlara səssiz qalmayacağıq. Sivil dünyanın bir parçası və iştirakçısı olaraq Türkiyə və Azərbaycan böhranları yaradan səbəblərin aradan qalxması üçün çalışır".

GUAM ölkələri beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyəti gücləndirəcək

GUAM ölkələri beynəlxalq təşkilatlarda birgə fəaliyyəti gücləndirəcək.

AzərTAc xəbər verir ki, bu fikirlər Ukraynanın paytaxtı Kiyevdə keçirilən GUAM-ın Milli Əlaqələndiricilər Şurasının 48-ci iclasında müzakirələr zamanı səsləndirilib.

Iclasda Azərbaycan xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmməd-Quliyev təmsil edib.

Müzakirələr zamanı vurğulanı ki, GUAM əməkdaşlığı və tərəfdaşlığı etdiyi ölkələrlə, həmçinin beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq məsələlərini daha da səmərəli etməlidir.

Iclasda digər GUAM ölkələrinin parlamentləri arasında əməkdaşlıq məsələləri də müzakirə edilib.

ABŞ Trampa Putinin görüşəcəyi xəbərini təsdiqlədi

ABŞ tərəfi Rusiya və Amerika prezidentləri Vladimir Putinlə Donald Trampın Argentinada G20 zirvə görüşünün gedişində görüşəcəkləri ilə bağlı xəbəri təsdiqləyib.

Virtualaz.org "360" telekanalına istinadən xəbər verir ki, bunu Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov deyib.

"Biz strateji təhlükəsizlik, ikitərəfli münasibətlər, tərkiləşdirilmə, regional münaqişələr mövzusunda necə danışmağa başlayacağıq barədə düşüncəmizdir", - deyər Peskov görüşün təxmini mövzularını barədə bildirib.

Qaxda itkin düşmüş 21 yaşlı qız Bakıda tapıldı

Qax Rayon Polis Şöbəsinə şəhər sakini, ruhi xəstə, 21 yaşlı Zibeydə Əhmədovanın oktyabrın 19-da itkin düşməsi barədə müraciət daxil olub.

DİN mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, dərhal polis əməkdaşları tərəfindən müvafiq tədbirlərə başlanılıb.

DİN-in Baş Cinayət Axtarışı İdarəsi və Qax RPŞ əməkdaşlarının birgə keçirdikləri təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Z.Əhmədova paytaxtın Nəsimi rayonu ərazisində tapılaraq ailə üzvlərinə təhvil verilib.

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri postuna səsvermə təxirə salındı

Senatın xarici məsələlər komitəsi Erl Litsenberqerin Azərbaycanla sənədlər üzrə səsverməni təxirə salıb.

Azvision.az xəbər verir ki, bu barədə Amerika Erməniləri Milli Komitəsi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, səsvermə ABŞ prezidentinin köməkçisi Con Boltonun Cənubi Qafqaz ölkələrinə səfəri zamanı Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tərəflərinə Amerika silahlarının satılması təklifindən Senatın narahatlıq keçirməsi fonunda təxirə salınıb.

Həmçinin, vurğulanı ki, ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri postuna 19 namizəddən biri olan Litsenberqerin namizədliyi barədə növbəti dinləmə gələcək keçiriləcək.

Senatın xarici məsələlər komitəsində bundan əvvəlki dinləmələrdə Erl Litsenberqerin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasına nail olmaq üçün ciddi səy göstərəcəyini vəd etmişdi. Bildirilmişdi ki, "Azərbaycan uzun illərdə təhlükəsizlik və beynəlxalq terrorizmlə mübarizədə sahələrdə Vaşinqtonla əməkdaşlıq edir. Həmçinin, Azərbaycan Amerika məhsullarının - təyyarələr, kənd-təsərrüfatı avadanlıqları, maşınlar, digər məhsul və xidmətlərin ixracı üçün əhəmiyyətli xarici bazar rolunu oynayır."

Qeyd edək ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp sentyabrın əvvəlində Erl Litsenberqeri Amerikanın Azərbaycandakı səfiri postuna namizəd kimi irəli sürüb. Litsenberqer hazırda ABŞ Dövlət Departamentinin hərbi-siyasi məsələlər bürosunda baş məsləhətçi vəzifəsində çalışır. Fransız, rus, serb və bolqar dillərində sərbəst danışa bilir.

Tehran-Bakı reysi ləğv edildi

Noyabrın 29-da həyata keçirilməli olan Tehran-Bakı-Tehran aviareysi ləğv edildi. AzərTAc xəbər ki, "Iran Air" aviakəməlinin saat 17:50-də "IR 748" sayılı Tehrandan Bakıya olan uçuşu ləğv edildi. Həmçinin aviakəməlin 18:50-də Bakıdan Tehrana olan "IR 749" sayılı uçuşu da ləğv olunub.

Aviareyslər "Airbus A320-200" təyyarəsi ilə həyata keçirilməli idi.

Tehran-Bakı-Tehran aviareysinin hansı səbəbdən təxirə salındığı məlum deyil.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

ABŞ prezidenti Donald Tramp ilə Türkiyəli həmkarı Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında telefon danışığı olub. Türkiyə KİV-ləri xəbər verir ki, Ərdoğanın təşəbbüsü ilə baş tutan telefon söhbətində liderlər son günlər Ukrayna ilə Rusiya arasında yaşanan gərginliyi müzakirə ediblər.

Prezidentlərin əsas müzakirə mövzusu məhz Azov dənizi ilə Qara dənizi birləşdirən Kerç boğazında Rusiya donanmasının Ukraynaya məxsus 3 artilleriya gəmisi ilə keçirilməsi və 24 heyət üzvünün saxlanması olub.

Ərdoğan məsələ ilə əlaqədar Ukrayna prezidenti Pyotr Poroşenko və rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə də eyni mövzuda danışıqlar apardığını vurğulayıb.

Türkiyə prezidentinin Ukrayna-Rusiya gərginliyi ilə bağlı Trampa, Putinə və Poroşenkoya zəng etməsi vasitəçilik missiyası sayıla bilərmi və müsbət nəticə verəcəyi mümkündürmü? Türkiyənin təşəbbüsü çıxış etməsində Rusiya prezidenti ilə öncədən razılaşmanın da əldə edildiyini demək əsas verirmi? Azərbaycanın da adı çəkilən ölkələrlə yaxın münasibətləri var. Bizim ölkəmiz də yaranan gərginliyin aradan qalxması üçün vasitəçilik missiyası ilə çıxış edə bilərmi?

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Rusiya ilə Ukrayna arasında yaranmış son durum Türkiyənin də maraqlarına toxunur. Bunun bir neçə səbəbi var: "Birincisi, Türkiyə də Rusiya və Ukrayna kimi Qara dəniz ölkəsidir və bölgədə baş verənlərin bütün sahil ölkələrə mənfi təsiri ola bilər. Məsələn, Ukrayna prezidenti Petro Poroşenko NATO gəmilərini Qara dənizdə fəal olmağa çağırıb. O, bu yolla Ukrayna sahilini Rusiyanın hərbi həmlələrindən qorumaq istəyir. Türkiyə də NATO ölkəsidir. Türkiyənin hərbi

Ərdoğanın telefon diplomatiyası - Rusiya ilə Ukraynanı barışdırmaq istəyi

Türkiyənin və Azərbaycanın vasitəçiliyi Kerç böhranının aradan qaldırılmasına gətirib çıxara bilər?

dəniz donanması onsuz da Qara dənizdə fəaldır və bu, Rusiyani narahat etmir, çünki ikisi arasında strateji əməkdaşlıq var.

İkincisi, Türkiyənin həm Rusiya, həm də Ukrayna ilə yaxşı münasibətləri var. Türkiyə birinin xeyrinə o birisi ilə münasibətləri korlaya bilməz. Ancaq Ankara Rusiya-Ukrayna gərginliyinin də yoluna qoyulmasının tərəfdarıdır. Türkiyə Cümhurbaşkanı Rəcəb Tayyib Ərdoğan rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə yaxındır. Eyni zamanda Ərdoğanın Kırım ilhaqını tanıdır və Kırım tarları ilə əlaqələrə malikdir. Ərdoğan bəlkə də iki dövlət arasında vasitəçi olmaq istədi. Ancaq

indiki şərtlər altında bu mümkün deyil. Çünki nə Rusiya Kırımdan vaz keçəcək, nə də Ukrayna, üstəgəl, Putin Ərdoğanın istəyi ilə Donbas separatçılara da dəstəkdən əl çəkməz.

Eyni sözləri Azərbaycana da şamil etmək olar. Rəsmi Bakının Moskva ilə sıx münasibətlərinin olmasına rəğmən, Rusiyanın xeyrinə Ukrayna ilə əməkdaşlıqdan imtina etməyəcək. Biz də eyni ilə Türkiyə kimi Kırım Ukrayna ərazisi sayır və Ukraynadaki separatizmi pisləyirik. Ankara kimi Bakı da Rusiya ilə Ukraynanı barışdırmaq iddiasında deyil. Çünki bu çətin məsələdir. Rusiya ilə Türkiyəni barışdır-

maq çətin deyildi, çünki bir üzrxahlıq məktubu ilə problem həll olundu. Rusiya-Ukrayna qovğasında da torpaqların işğalı və separatçılara dəstək amilləri var ki, bu münasifə yaxın zamanda həll olunmayacaq".

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə isə bildirdi ki, Rusiyanın Ukraynanın hərbi gəmilərini Kerç boğazından Azov dənizinə buraxmaması dünyada yeni siyasi-hərbi böhrana səbəb olub. Bu böhranın dərinləşməsi yeni Rusiya-Ukrayna müharibəsini tətikləyir. Rusiyanın Ukraynanın Azov dənizində sahil sularını işğal etməsi faktı var. Birbaşa bu iki ölkə arasında dəniz müharibəsi deməkdir. Çünki iki tərəf arasında demək olar ki, danışıqlar və təmaslar yoxdur: "Ukrayna prezidenti Poroşenkunun insident günü Putinlə rabitə əlaqəsinə cəhd etməsi mümkün olmayıb. Bu da mümkün dialoqun olmamasına, nəticədə tərəflərin açıq münaqişəyə girməsinə səbəb olub. Bu onu göstərir ki, Ukrayna ətrafında vəziyyət mürəkkəbləşməyə doğru gedir. Mütləq şəkildə iki ölkə arasında vasitəçiliyə ehtiyac duyulur. İki ölkə qarşılıqlı anlaşmaya gələrək, böhranın ilkin aradan qaldırılması üçün Rusiya Ukrayna gəmilərinin və hərbiçilərinin geri qaytarılması prosesinə başlamalıdır.

Rusiya buna gətməyə, Qərbin ağır sanksiyaları ilə üzrləşməli olacaq. Bir məsələni qeyd edim ki, ABŞ və Qərb ölkələri iki ölkə arasında vasitəçilik etməyəcək. Çünki bu ölkələr Rusiyanın izolasiyası üçün münaqişənin dərinləşməsinə maraqlıdır. İki ölkə arasında vasitəçilik etməsini ilk gündən Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın üzərinə götürməsi hər iki ölkə prezidenti ilə yüksək əlaqələrə malik olduğundan irəli gəldi. Ərdoğan telefon diplomatiyasına malikdir. Ərdoğanın vasitəçilik təşəbbüsü müsbət və lazımlı addımdır".

Politoloq hesab edir ki, Putin Qərbin növbəti sanksiyalarından yayınmaq və Ukraynanın hərbi vəziyyət elan etməsindən narahat olduğundan Ərdoğan vasitəçilik etməsini istəyə bilər. Putin bilir ki, Ərdoğan bu məsələdə neytrallığını saxlayacaq, tərəfləri maksimum bu böhrandan çıxarmağa cəhd edəcək: "Bu da Türkiyənin regional güc olduğunun göstəricisidir. Putinin razılığı olmasa idi, Ərdoğan Poroşenko və Trampa Kerç böhranını müzakirə edib, vasitəçilik təklifini irəli sürməzdi. Hazırda Türkiyənin ABŞ-la normallaşan əlaqələri, Ukrayna ilə yüksək səviyyədə əməkdaşlıq, Rusiya ilə bir sıra sahələrdə

strateji tərəfdaşlıq münasibətləri bu vasitəçilik missiyasına töhfə verə bilər".

M.Əsədullazadə vurğuladı ki, Azərbaycanın da Rusiya və Ukrayna ilə yüksək səviyyədə dostluq əlaqələri mövcuddur. Məhz rəsmi Bakı da Kiyev və Moskva arasında vasitəçi ola bilmək iqtidarındadır. Azərbaycanın bu sahədə təcrübəsi də var: "Qeyd edim ki, Türkiyə ilə Rusiya arasında təyyarə insidentindən sonra iki ölkə arasında Suriyada hərbi toqquşma riski var idi. Moskva və Ankara iqtisadi müharibəyə start vermişdilər. O zaman məhz Azərbaycanın iki vasitəçilik missiyası, aparılan danışıqlar Rusiya və Türkiyənin ortaq məxrəcə gəlməsinə səbəb oldu, böhran arxada qaldı. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Ukrayna və Rusiya arasında Kerç böhranının həllinə dəstəyini verə bilər. Bu, mümkündür. Təbii ki, Türkiyə, yaxud Azərbaycanın Kerç böhranının aradan qaldırılması üzrə səyləri regionda təhlükəsizliyin təmin olunmasına gətirib çıxara bilər. Hesab edirəm ki, bu böhranın həllində regionda marağı olmayan ölkə tərəfindən vasitəçilik missiyası həyata keçirilməlidir. Əgər maraqlı ölkələr burada rol alacaqsa, hadisə ətrafında situasiya mürəkkəbləşəcək, həlli mümkün olmayan prosesə daxil olacaq. Ona görə də Ankara və Bakının vasitəçiliyi iki ölkənin maraqlarına cavab verə bilər".

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Qarabağ Komitəsi 15 dekabra mitinq təyin edib

Pənah Hüseyn: "Heç kəs "Bakıda mitinqə getməklə Qarabağı azad etmək olarmı" sualını verməsin"

Qarabağ Komitəsi 15 dekabra yeni Qarabağ mitinqi təyin edib. Mitinqin Bakı şəhərində "Məhsul" stadionunda saat 15.00-17.00-dək "Qarabağa azadlıq!", "İşğala son!" şüarları ilə keçirilməsi qərara alınıb.

Xatırladaq ki, Qarabağ Komitəsi ilk Qarabağ mitinqini sentyabrın 29-da Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin razılığı ilə "Məhsul" stadionunda keçirib. İkinci mitinqini isə 24 noyabra eyni ünvana təyin etmişdi. Lakin Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti mitinqin keçirilməsini məqsəduyğun hesab etmədi. Qarabağ Komitəsi qarşıdurma yaranmasını istəmədiyini əsas göstərərək razılaşdırılmamış mitinqə getməmişdi.

15 dekabra təyin olunan mi-

tinqə BŞİH-nin bu dəfə razılıq verib-verməyəcəyi hələlik belli deyil.

Qarabağ Komitəsinin işçi qrupunun üzvü, AXP sədri Pənah Hüseyn isə sosial şəbəkə vasitəsilə 15 dekabr mitinqi ilə bağlı noyabrın 29-da çağırış edib. P.Hüseyn bildirdi ki, Qarabağ Komitəsi 10 min adamın iştirakı ilə mitinq keçirmək barədə qərar verib və mitinqə hazırlıq başlanıb: "Mitingdə nə qədər adamın iştirak edəcəyi hələdedi məsələ deyil. Lakin çox mühüm məsələdir. Biz, əlbəttə, dayaq dəstələrimiz, dəstək qruplarımız, təəssübkeşlərimiz vasitəsilə mitinqin təbliğatını aparırıq və aparacağıq. Lakin açıq, ictimai dəstək, ictimai təbliğat, ictimai təşviqat olmazsa, çoxminli mitinq təşkil etmək çətinidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu mitinq vətəndaş, millət, xalq olaraq şərafətli olan Qarabağ naminə, işğal olunmuş vətən torpaqlarımız naminə keçirilən mitinqdir, 2-ci Qarabağ mitinqidir. Bizə dostlar da, düşmənlər də baxır. Gərəkdir olaş ki, 15 dekabrda 29 sentyabrdakindən daha çox olaq. "Bakıda mitinq keçirməklə Qarabağı azad etmək olarmı" sualını səsləndirənlər var. Əlbəttə, yalnız Bakıda "Məhsul" stadionunda mitinqlə Qarabağ azad olunmaz. Eyni zamanda xalqın səsi eşidilməyə, xalq səsini ucaltmasa, xalq tələb etməsə, xalqın iradəsi ortada olmazsa da, Qarabağ azad olmayacaq, düşmən və

onun havadarları torpaqlarımızın işğalını legitimləşdirmək xeyallarından, planlarından əl çəkməyəcək. Biz 29 sentyabrda Qarabağ məsələsinin uzun illərdən sonra yenidən Azərbaycan cəmiyyətinin 1 nömrəli məsələsi kimi ictimai gündəmə gətirilməsinə nail olduq, bacardıq. İndi iqtidar da, müxalifət də, siyasətə bitərəf insanlarımız da, daxilə də, xaricə də ən çox Qarabağdan danışıq, internet məkanında bizimkilərin ən çox müzakirə etdiyi Qarabağ məsələsidir. Bu, qələbədir, dəstək qruplarımız, təəssübkeşlərimiz vasitəsilə mitinqə gələnlər etdi. Ona görə heç kəs "Məhsul" stadionuna mitinqə getdik nə faydası oldu" deyər düşünməsin, "Bakıda mitinqə getməklə Qarabağı azad etmək olarmı" sualını verməsin. Bu gün Vətən uğrunda mübarizə xətti həm də buradan keçir. Sən burada cəbhəyə gedirsən, əsgərimizin yanında olursan, səngərdə dayanırsan. Bizə dostlar da, düşmənlər də baxır. Gərəkdir olaş ki, 15 dekabrda 29 sentyabrdakindən daha çox olaq. "Bakıda mitinq keçirməklə Qarabağı azad etmək olarmı" sualını səsləndirənlər var. Əlbəttə, yalnız Bakıda "Məhsul" stadionunda mitinqlə Qarabağ azad olunmaz. Eyni zamanda xalqın səsi eşidilməyə, xalq səsini ucaltmasa, xalq tələb etməsə, xalqın iradəsi ortada olmazsa da, Qarabağ azad olmayacaq, düşmən və

Sonda P.Hüseyn hər kəsi Qarabağın azad olunması naminə bir olmağa, güclü olmağa çağırıb.

□ **Etibar SEYİDAĞA,** "Yeni Müsavat"

Seçkiöncəsi gərgin həyatını yaşayan işğalçı Ermənistanda vaxtaşırı baş nazir səlahiyyətlərini icra edən Nikol Paşinyanı Qarabağ məsələsi ilə əlaqədar ittiham edirlər. Rəqibləri iddia edir ki, Paşinyan Qarabağı Azərbaycana qaytarmaq, yaxud "satmağa" hazırlaşır. İşğalçı ölkədə səslənən ittihamlar və digər məsələlərlə bağlı Beynəlxalq Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Eldar Namazov "Yeni Müsavat"a olduqca ilginç açıqlamalar verdi.

- Eldar bəy, Paşinyanın əleyhdarları iddia edirlər ki, o, Qarabağı "satmağa", yaxud geri qaytarmağa hazırlaşır. Bu, seçkiöncəsi şantajdır, yoxsa hansısa əsası var?

- Sözsüz ki, burada hər iki hal mövcuddur. Adətən Ermənistanda keçirilən seçkilərdə Qarabağ kartından istifadə olunur. Məsələn, vaxtilə bu kartdan Levon Ter-Petrosyana qarşı istifadə edirdilər və bunun nəticəsində də neçə seçki dalbadal onun partiyası barajı keçib parlamentdə təmsil oluna bilmir. Ona görə ki, bu partiya Levon Ter-Petrosyana qarşı şiddətli bir kampaniya aparırdı ki, bu adam 1998-99-cu illərdə Dağlıq Qarabağın ətrafında işğal olunmuş torpaqları Azərbaycana qaytarmaq və kompromisə gəlib barışmaq ideyasını irəli sürmüşdü. O, həmin ideyadan bu günə kimi də imtina etmir. Biz belə bir kampaniyaları ötən seçkilərdə görmüşük. Məncə, Paşinyanla bağlı indi aparılan bu kampaniyanın daha dərin kökləri var. Bu, yalnız şayiələr, kompromat savaşı deyil. Robert Köçeryanın və Serj Sərkisyanın tərəfdarları həqiqətən real təhlükə görürlər.

- Söhbət nədən gedir?

- Birincisi, Paşinyan özünə uzun illər Ter-Petrosyanın komandasında çalışıb. 1 mart hadisələri deyilən və indi də istintaqı gedən prosesdə Ter-Petrosyanın tərəfdarları seçkiləri uduqlarını iddia edib küçələrə çıxmışdılar və onlara qarşı silah, güc tətbiq olunmuşdu, 10-a yaxın insan öldürülmüşdü. Həmin prosesdə Ter-Petrosyanın komandasının ən fəal üzvlərindən biri və o etirazların təşkilatçılarından biri kimi Nikol Paşinyan var idi. Ona qarşı cinayət işi açılmışdı, əvvəlcə ölkədən qaçdı, sonra qayıtdı, həmin cinayət işi üzrə həbs olundu. Yeni Paşinyanın müəyyən bir imici var ki, o, Ter-Petrosyana yaxın adamdırsa, deməli, onun Qarabağla bağlı ideyalarını, fikirlərini də bölüşür. Ona görə ki, Paşinyan Ter-Petrosyanla bu kampaniyalarda iştirak edəndə və onu dəstəkləyəndə Köçeryan və Sərkisyan hakimiyyəti şiddətli kampaniya aparırdılar ki, bunlar Dağlıq Qarabağın ətrafında işğal olunmuş əraziləri satmaq, Azərbaycana qaytarmaq isteyirlər. İkinci amil odur ki, Paşinyan hakimiyyətə gələndən sonra ABŞ-ın Ermənistandakı səfiri açıq bəyan etdi ki, Dağlıq Qarabağın ətrafında işğal olunmuş ərazilər azad olunmalıdır. Təbii ki, bu halda sual yaranırdı: niyə ABŞ-ın səfiri bu bəyanatla Köçeryan və ya Sərkisyan hakimiyyətdə olduğu dövrdə çıxış etmirdi? Ni-

yə gözlədilər ki, Nikol Paşinyan hakimiyyətə gəlsin və böyük rezonans doğuran bir bəyanatla çıxış edib Ermənistanda ələmi bir-birinə qatsınlar?

- *Elə bu barədə sual vermək istəyirdim, siz mövzuya keçid etdiniz. Necə bilirsiniz, Qərbin dəstəyi ilə hakimiyyətə gələn Paşinyanın indi Qarabağla bağlı ABŞ-ın masaya qoyduğu hansısa həll planını icra etmək öhdəliyi varmı? Con Bolton da İrəvan səfəri zamanı Ermə-*

sürülmüş təşəbbüslərdə - gah "Kazan sənədi", gah "Lavrov planı" deyirlər - Dağlıq Qarabağın ətrafında işğal olunmuş torpaqların azad olunması nəzərdə tutulub. Bu, təkə ABŞ-ın mövqeyi deyil, Rusiya da məsələnin həlli ilə bağlı bir plan hazırlayıbsa, torpaqların azad olunması avtomatik orda olmalıdır. Ona görə də Paşinyan indi müdafiə olunanda həmin sənədlərə istinad edib deyir ki, mən yox, Serj Sərkisyan tor-

zuda Ermənistanda heç bir müzakirə gedə bilməz, bunu açıqlamaq olmaz. Və ictimai rəyi formalaşdırmaq lazımdır ki, heç bir qarış torpaq azad oluna bilməz. Bunlara qarşı ABŞ öz səfirinin dilindən dedi ki, bunlar ictimaiyyətə açıqlanmalıdır və bunun müzakirəsi başlanmalıdır, erməni cəmiyyəti bilməlidir ki, beynəlxalq ictimaiyyət Dağlıq Qarabağın ətrafında işğal olunmuş ərazilərin azad olunmasını nəzərdə tutur. Bu, hər

dir. Ola bilsin biz bu gün danışdığımız mövzunun pik nöqtəsidir.

- *Daha da konkretləşdir-sək...*

- Paşinyan tələb edir ki, gəlin bu sənədləri qoyaq ortaliğa, görək siz bizə Qarabağla bağlı, müharibə ilə bağlı nə köməklik edə bilərsiniz, nə təklifləriniz var? Ancaq həmin sənədlərdə açıq deyilir ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının qərarları bu təşkilata üzv olan ölkələr üçün də

- *Yeni Paşinyan taran qərarı verə bilər?*

- Bu, taran qərarı olmayacaq. Sadəcə olaraq, Paşinyan bunu öz adı ilə demək istəmir. Ter-Petrosyan da öz dostunu və yaxın saydığı bir adamı qabağa vermək istəmir. Ona görə ki, ictimai rəy bu fikrə qarşı çox yönəlib və onu sındırmaq asan deyil. Paşinyan bunu öz adından deməyə qorxur, ancaq daim deyir ki, nə təklif olsa, mən gəlib bunu xalqa açıqlayaca-

Eldar Namazovdan Qarabağla

bağlı ilginç açıqlamalar

"Paşinyan yalvarır ki, ay Lukaşenko, ay Nazarbəyev, açıq deyin ki, bu torpaqlar azad olunmalıdır və KTMT müharibədə Ermənistanı müdafiə etməyəcək"

nistanın taleyinin Qarabağ məsələsinin həllindən asılı olduğunu demişdi. Bütün bunlar nikbin qənaətə gəlməyə əsas verirmi?

- Öhdəlik məsələsi var. Con Boltonun bəyanatı Milsin bəyanatını daha da gücləndirdi və əsaslandırdı. Bolton elan etdi ki, Ermənistanın gələcəyi də, iqtisadi islahatların da həlli Qarabağ probleminin həllindən asılıdır. Eyni zamanda Ermənistanda xarici təsirin, təzyiğin azalmasını, yeni "Rusiyanın təsiri altından çıxmaq ideyası"nı irəli sürüdü. Paşinyanın özü və tərəfdarları da on illərdir bu ideyanı irəli sürürdülər ki, biz Rusiyadan asılı olmalı deyilik. Həmin o təsirin altından çıxmaq da yolu Qarabağ probleminin həlli və qonşularla normal münasibətlərin yaranmasıdır, Bolton bunu dedi. Ancaq burada maraqlı məqam var ki, Rusiya tərəfindən də son dövrlərdə Qarabağla bağlı irəli

paqları qaytarmaq istəyirdi, bu, "Kazan sənədi"ndə də, "Lavrovun planı"nda da var idi, onlar buna hazırlaşdılar. Yeni ABŞ və ya Rusiya tərəfindən hansısa bir sülh planı irəli sürüldə, Dağlıq Qarabağın ətrafında ərazilərin azad olunması prinsipi burada əsas götürülür. Ancaq burada vacib bir məqam da var. O da ondan ibarətdir ki, Serj Sərkisyan və Robert Köçeryan çalışırdılar bunu ictimaiyyətdən gizli saxlasınlar. 20 illik hakimiyyətləri dövründə ictimai rəyi formalaşdırırdılar ki, bir qarış da torpaq azad oluna bilməz. Və süni bir mənzərə yaradırdılar ki, guya bununla bağlı Ermənistanla heç bir təzyiq edilmir. Halbuki pərdə arxasında diplomatlar daim onlara deyirdilər ki, bu torpaqlar azad olunmalıdır, bu, Madrid prinsiplərində də, digər sənədlərdə də öz əksini tapıb. Ancaq Robert Köçeryanın və Serj Sərkisyanın tutduğu xətt o idi ki, bu möv-

zuda sülh planında var və bunu ictimai rəyden gizlətmək, bu haqda danışmamaq yanlış bir xətdir.

- *Bununla yanaşı, Rusiya və Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı faktorunu var. Düzdür, Ermənistan bu qurumda və Moskvanın yanında etimadını itirib, amma fakt faktlığında qalır...*

- İndi çox maraqlı mənzərə yaranır. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı ilə Ermənistan arasında çox ciddi qalmaqal baş verir. Bu, təşkilatda Ermənistanı təmsil edən Yuri Xaçaturova cinayət işinin açılmasından sonra onun geri çağırılması ilə bağlıdır. Erməni tərəf də Qazaxıstan və Belarusu ittiham edir ki, onlar erməni nümayəndəsinin seçilməsinə qarşıdır. Ancaq faktiki olaraq Rusiya da bunu deyir və əslinə qalsa, Ermənistanı birinci bu məsələdə ittiham edən Rusiya XİN rəhbəri Lavrov oldu. Dedi ki, belə adamların həbsi bizim münasibətlərimizə mənfi təsir edəcək. Yeni ən birinci kəsin reaksiya verən Rusiya oldu. Onun ardınca Qazaxıstan və Belarus dedi ki, onda ermənilərin nümayəndəsinin yenidən bu postu seçilməsi düzgün addım deyil. Hətta təşkilatın baş katibinin müavini olan Rusiya nümayəndəsi dedi ki, bütün ölkələr bu fikirdədir. Bu barədə Nazarbəyev də mətbuat konfransında demişdi ki, hamı bu mövqedədir. Burada biz bir məqama diqqət yetirək. Nikol Paşinyan çox açıq şəkildə vurğulayır ki, orada baş katib məsələsi həlledici deyil. Ümumiyyətlə, o, istəyir KTMT-nin iclasında açıq müzakirə aparsın ki, bunların Ermənistan qarşısında və Ermənistanın onlar qarşısında hansı öhdəlikləri var, hansı məsələlərdə onlardan dəstək ala bilər? Yəni bu, çox ciddi məsələ-

əsasdır, bu təşkilat beynəlxalq hüquq normaları, o cümlədən BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qərarları əsasında fəaliyyət göstərir. Həmin o BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi var ki, işğal olunmuş ərazilər azad olunmalıdır. Eyni zamanda bəllidir ki, bu təşkilatın mandatı Dağlıq Qarabağ ərazisinə aid deyil. O cümlədən bəllidir ki, əgər Ermənistan bizim torpaqları işğal edibse, artıq bizim sərhədləri pozubsa, bu da BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrində öz əksini tapıbsa, Azərbaycanın ixtiyarı var ki, yalnız Qarabağda yox, cəbhənin başqa istiqamətindən də əks-hücuma keçib düşməyə cavab versin. Paşinyan bunu bilə-bilə israrla deyir ki, məsələ açıq müzakirə olunmalıdır. Cavabı bilir. Bu cavab ermənilər üçün məqbul cavab olmayacaq. Ancaq israr edir ki, onlar bunu desinlər?

- *Niyə?*

- Mən güman edirəm ki, Paşinyan ABŞ-dan mandat alıb ki, torpaqlar azad olunmalıdır, bu haqda müzakirələrə başlayın! İndi istəyir həmin mesajı KTMT-dən də alsın. Faktiki olaraq həm Lukaşenko, həm Nazarbəyevə atmaca atmaqla və məsələni kəskin qoymaqla ki, "gəlin qarşılıqlı öhdəliklər məsələsinə açıq müzakirə edək", Paşinyan onlara yalvarır ki, ay Lukaşenko, ay Nazarbəyev, açıq deyin ki, bu torpaqlar azad olunmalıdır və KTMT müharibədə Ermənistanı müdafiə etməyəcək! O halda da mən seçkilərdən sonra gedib ictimaiyyətə müraciət edə bilərəm ki, amerikalılar deyir "azad et", ruslar deyir "azad et", KTMT deyir "azad et"! Elə isə gəlin papağımızı qabağımıza qoyub fikirləşək ki, Qarabağı azad edək, yoxsa meydana tək qalaq, Azərbaycanla təkbaşına vuruşaq?

ğam, xalq qərar verəcək, mən qərar verməyəcəyəm. Ona görə də mən güman edirəm ki, indi Paşinyan Nazarbəyevə, Lukaşenkoya sataşmaqla, atmaca atmaqla və "gəlin məsələni qarşılıqlı müzakirə edək, görək öhdəliklərimiz nədən ibarətdir" mövzusunda zorla gündəliyə salmaqla KTMT-dən bir açıq cavab gözləyir ki, "o torpaqlar azad olunmalıdır və Azərbaycanla müharibədə Ermənistan heç bir dəstək ala bilməz". Ona görə ki, Ermənistan özü BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini pozur, həm də bu təşkilatın da nizamnaməsinə ziddir. Onda Paşinyan öz adından, Ter-Petrosyanın adından yox, həm ABŞ-ın, həm də üzv olduğu KTMT-nin adından Ermənistanda müzakirələr açma bilər. Deyə bilər ki, mən də bunların əleyhinəyəm, ancaq reallıq bundan ibarətdir, həm ABŞ, həm də KTMT-nin mövqeyi budur. Mən hətta fikirləşirdim ki, KTMT-nin iclasına qədər Nazarbəyev və Lukaşenkoya yarı ironik, ancaq əsasən ciddi bir müraciət hazırlayım ki, siz təcrübəli siyasətçilərsiniz, siz başa düşün, bu adam sizə sataşmır. Bu adam sizə yalvarır ki, mənə kömək edin! İclasda durun açıq deyin ki, bu təşkilat səni müdafiə etməyəcək, torpaqlar azad olunmalıdır, Azərbaycanla müharibədə bizə ümid eləmə! İndi Paşinyan sizə yalvarır ki, bunu açıq deyin, mən də gedib ölkədə deyim ki, bunu Amerika da bəyan edir, KTMT də. Her halda, bu addımları Ermənistanın daxilində də təhlil edirlər. Son dövrlərdə Köçeryana və Sərkisyanə müxalifətdə olan adamlar da Paşinyanın əleyhinə çevriləblər, xüsusilə də Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə məşğul olan adamlar. Onlardan biri də David Şahnazaryandır. O daim Köçeryanı, Sərkisyanı tənqid edən adamlardan biri idi. İndi o, Sərkisyanın partiyasının siyahısında üçüncü yeri alıb. Açıq deyir ki, deyəsən, Paşinyan Qarabağı Azərbaycana qaytarmaq üçün gəlib. Yaxud başqa bir müxalifətçi, Avrointeqrasiya üzrə apancı ictimai liderlərdən biri olan Stepan Qriqoryan indi ən radikal, millətçi bir partiyanın siyahısında ikinci yerdədir. O da deyir ki, biz Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı Paşinyana etibar etmirik. Yəni bu şübhələr həqiqətən də Ermənistan cəmiyyətində var...

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Ağsaqqal deputata lakonik və mərifətli cavab variantları

Samir SARI

Məsələ budur: söyüş-təhqir terror növüdür. Bu fikirlə razılaşmayanlar ola bilər, amma gerçəkdən də belədir. Bu və ya digər partiyanın, qrupun, təriqətin üzvləri tərəfindən kütləvi şəkildə söyüləcəyindən qorxaraq ürəyindən keçən haqq sözü deməyən, doğrunu müdafiə etməyən, dünən dediği düz sözü bu gün danan və ya düzəliş verməyə çalışan adamların ölkəsində yaşayırıq.

Terror nədir? Terror insanları qorxutmaq, gözüqırıq etmək vasitəsidir. Əgər insanlar təhqir olunmaqdan, söyülməkdən qorxurlarsa, demək, artıq terrora məruz qalıblar. Bunu bir az yumşaldıb "psixoloji terror" da deyə bilərik. Zə-tən, bütün qanlı-qansız terror aktları insanları qorxutmağa, bir iradəyə tabe etməyə yönəlik olur.

Məsələnin elmi-psixoloji-fəlsəfi-sosioloji, eləcə də frazeoloji tərəfini büküb-qatlayıb qoyaq bir kənara, keçək mətləbə.

Son günlər yenə də sosial mediada yeni bir söyüş tufanı qopub. Tufan da deyil, əsl sunamidir, sellənib gedir. Əslində bu şəbəkədə daimi bir söyüş-təhqir təlatümü var, amma bir də görürsən ki, lap qasırgaya çevrilir. Elə də olur ki, istifadəçilər 2-3 gün söyməyə kimisə tapmır, darıxır, bir-birini söyürlər. Amma çox çəkmir ki, Allah qismətlerini yetirir.

Xüsusilə Feysbukda xroniki söyülən personalar var. Onlar istifadəçilərin qara dəftərinə çoxdan düşüblər, yaxşı söz deyəndə də söyülürlər.

Elələri də var ki, heç vaxt yaxşı söz demirlər və təbii ki, payları verilir. Belə adamlara mazoxistlər qrupu da demək olar. Artıq söyüşçül istifadəçilər də quşqulanırlar ki, deyəsən, o tip adamlar söyülməkdən ləzzət alırlar, "incit məni, çevir məni, söy məni" modundadırlar.

Prinsipcə, bu halda söyüşçülərlə onlara bu zövqü yaşatmamalıdır, amma elə olmur, onlar da söyməsələr ləzzət almırlar. Ona görə də proses, türkün sözü, öz rutin həyatla davam edir.

O gün sosial şəbəkə istifadəçilərin çoxdankı və daimi "sevimli respondenti", ağsaqqal deputat Hadı Rəcəbli yə-nidən bir söz deyib və fəalları qəzəb şimşəklərini yenidən öz üstünə çəkib.

Sosial şəbəkədə iddia olunur ki, Hadı müəllim belə bir söz deyib: "143 manata bir ay normal yaşamaq olar".

Feysbuk iştirakçıları müəllimin özünün ayda minimum 2-3 min manat qazandığını əsas götürərək bu fikirlə, yumşaq desək, razılaşmırlar. Ona görə də bir çoxları öz leksikonlarındakı yazılısı mümkün olmayan sözləri inci, mirvari kimi ipə-sapa düzə-düzə gedirlər.

Bir neçə erkim ötən adama daxili poçtla, bəzilərinə açıq şəkildə yazıram ki, söymək olmaz, bu, heç nəyi həll etmir. Cavab verirlər ki, bəs nə edək, oxumursanmı, müəllim nə deyir.

Dönüb bir də oxuyursan, görürsən ki, müəllim əslində belə deyib: "Ehtiyac meyarı 143 manat təşkil edəcək. Hesab edirəm ki, 143 manat normal rəqəmdir". Düzdür, bu da mübahisəli fikirdir, amma buna aşağıdakı variantlarda rəy bildirmək olar:

1. Bu yanlışdır, 143 manat normal rəqəm deyil, bu pulla 1 ay dolanmaq olmaz;
2. Bu doğru deyil, heç kəs 143 manatla bir ay normal dolana bilməz;
3. Bu absurddur, 143 manatla yalnız bir həftə dolanmaq olar;
4. Deputat səhv deyir, bir ay normal dolanmaq üçün adama ən azı 341 (rəqəmlərin tərs düzülüşü) manat lazımdır;
5. Hadı müəllim özü 143 manatla 1 ay dolana bilərsə, bunu geniş, əyani şəkildə izah etsin;
6. Cənab Rəcəblinin bu fikri də bundan əvvəlki kimi doğru deyil və zərərli-dir;
7. Qoy cənab deputatın özü heç vaxt bu məbləğlə bir ay yaşamaq imtahanı qarşısında qalmasın.

Bax, bu sayaq ifadələri bir az da artırmaq və söyüş söymək, təhqir etməmək mümkündür.

Yəqin ki, uzun illər partiya xadimi, parlament üzvü olmuş ağsaqqal adam sinninin bu vədəsində bu cür mübahisəli, qı-cıq doğuran fikirlər səsləndirirsə, onu buna vadar edən səbəblər var. Anlayışlı olmaq, haldan anlamaq gərəkdir.

Yoxsa sosial şəbəkə üzvü olmadığından o, onsuz da bərəsində deyilən yaxşı-yaman sözlərin heç birini görmür, oxumur. Bəlkə də o, Feysbukda bu cür total şəkildə tənqid (təhqir) olunduğundan da xəbərsizdir.

Ona görə də hər anı bir adama qarşı tənqidi fikirləri sosial şəbəkədənsə, peşəkar mediada səsləndirmək yaxşıdır. Elə olanda reaksiya da olur.

P.S. Belə durumlarda söyüşlə yanaşı, qarğışlar da səslənir, amma o, bir az başqa söhbətdir.

Noyabrın 28-də Gürcüstanda keçirilən prezident seçkiləri dünyanın nəzərlərini bir daha bu ölkə üzərinə cəmləyib. Hakim "Gürcü Arzusu" Koalisiyasının dəstəklədiyi müstəqil namizəd Salome Zurabişvilinin qələbəsi çoxları üçün gözlənilməz olub.

Xanım siyasətçi müxalif Vahid Milli Hərəkət Partiyasının namizədi Qriqol Vaşadze üzərində 15% səs çoxluğu ilə qalib gəlib. Nəticələrin açıqlanmasından dərhal sonra çoxsaylı müzakirələr açılıb. Xüsusilə Zurabişvilinin bir ay öncə keçirilən seçkilərin ilk turunda 38% səs yığıması və bir ay ərzində səslerini 19% artırması, əvəzində 37% səs yığan Vaşadzenin digər namizədlərin də dəstəyi ilə səslerini 54%-ə qaldırması və seçkidə şok məğlubiyyət yaşaması ciddi suallar doğurur.

Artıq bu sualın cavabı daha çox axtarılır, gürcülər nə üçün belə etdilər?

Əksər ekspertlər hesab edirlər ki, gürcü xalqı seçkidə sabitliyə səs veriblər. Arqument kimi də, Vaşadze qalib gələrsə, Gürcüstandan kənarda yaşayan sabiq prezident Mixail Saakaşvilinin ölkəsinə gələcəyi və nəticədə Rusiya ilə münasibətlərin 10 il öncəki kimi gərginləşə biləcəyi göstərilir. Bunu isə gürcülərin istəmədiyi vurğulanır.

Gürcüstanda bundan sonra nələrin dəyişəcəyi ilə bağlı fərqli fikirlər səslənir.

Əslən Gürcüstandan olan politoloq Şahin Cəfərli hesab edir ki, Vaşadzenin məğlubiyyətində Saakaşvili faktorunu mühüm rol oynayır: "Bizim insanlarımız Gürcüstanda barədə dolğun məlumatlara malik deyil. Gürcüstan qonşumuzdur, tez-tez gedib-gəlirik, amma bu, o demək deyil ki, Gürcüstan cəmiyyətini və siyasətini çox yaxşı tanıyıq, bilirik. Bizdə belə təsəvvür formalaşmış ki, Gürcüstanda Saakaşviliyə ümumxalq məhəbbəti var, hər kəs onun qayıdışını arzulayır. Əslində isə belə deyil. 2012-ci ildə Saakaşvilinin partiyası - Vahid Milli Hərəkət parlament seçkilərini uduzdu və hakimiyyətəndən getməli oldu. O vaxtdan bəri ölkədə bir neçə parlament, bələdiyyə, prezident seçkiləri keçirilib, Vahid Milli Hərəkət hamısında məğlub olub. Müxalifət adına ən yüksək nəticə məhz bu seçkidə əldə olundu, amma yenə də alınmadı. Məğlubiyyətdə Saakaşvili faktorunun mühüm rol oynadığını düşünürəm. Təsəvvürü deyil ki, ilk turdan sonra iqtidar bütün əks-təbliğatını məhz Saakaşvili üzərindən qurdu, küçələrdə onun qayıdışının təhlükələri barədə xəbərdarlıq əks olunmuş bilbordlar yerləşdirildi, KİV-də bu barədə güclü təbliğat aparıldı. Siyasət mühəndisi kimi püxtələşmiş Bidzina İvanişvili anti-Saakaş-

vili kampaniyasının nəticə və rəcəyinə yüzdə yüz əmin olmasaydı, bu üsula əl atmazdı. Deməli, gürcü cəmiyyətində Saakaşvili əleyhdarlığı hələ də qalır və onun qayıdışını istəməyənlər çoxluqdadır. Niyə? Bunun səbəbləri haqda çox danışmaq, mübahisə etmək olar. Qısaca deyim ki, Saakaşvilinin radikal islahatları və ida-

mizədlərdən birinin az fərqlə (3-4%) qazanacağını gözləyirdim, amma fərq 20% civarındadır. İlk turun arifmetikası göstərdi ki, Qriqol Vaşadze daha şanslıdır. Çünki 11% səsle üçüncü olmuş David Bakradze, eləcə də 2,4% səs yığmış David Usupaşvili onatam dəstək vəd etmişdi. 4,7% səs almış Şalva Natelaşvilinin

da ilk turla müqayisədə iştirak faizi 10% çox oldu. Bu yeni seçicilərin mütləq əksəriyyətinin Zurabişviliyə səs verdiyi aydındır. Gürcüstanda qarışıqlıq olacağına inanmıram. Müxalifət seçkini ədalətli saymır, onlar yəqin ki, nəticələrə etiraz edəcək, aksiyalar, məhkəmələrə müraciətlər ola bilər. Amma genişmiqyaslı xalq etiraz-

Gürcülərin arzusu və xanım Salomenin qələbəsinin sirri

Əksər ekspertlər hesab edirlər ki, gürcü xalqı seçkidə sabitliyə səs verib

rəetmə metodları ölkədə narazı təbəqələr yaratdı. Bu narazılıq tədricən böyüdü və 2012-ci ildə hakimiyyətin dəyişməsi ilə nəticələndi. Yanlış anlaşılmasın, mən Saakaşvilinin islahatlarının zəruri olduğunu düşünürəm və onun Gürcüstan tarixində mühüm rol oynamış lider olduğuna inanıram. Xüsusən onun dövründə bizim soydaşlarımız yaşayan regionlarda sosial-iqtisadi vəziyyət yaxşılaşdı, təhlükəsizlik və əsası təmin olundu. Məhz bu səbəblə bizim insanların (həm Gürcüstanda, həm də burada) Saakaşviliyə simpatiyası var. Amma yəqin ki, gürcü cəmiyyəti araşdırıldı, düşündü və qərar verdi ki, Saakaşvilinin qayıdışı vəziyyəti yaxşılaşdırmağa doğru dəyişməyəcək, əksinə, bu halda daxildə qarşıdurma yaranması ehtimalı var, xaricdən isə Rusiya Gürcüstanı qarşı yeni tənqidlərə əl ata bilər. Bu neqativ ehtimallar insanların bir qismini qorxutdu. Salome Zurabişvilinin qələbəsi gözlənilməz deyildi, hər halda, o, hakimiyyətin namizədi idi və hökumət bütün gücü ilə onun qələbəsi üçün çalışırdı. Amma şəxsən mənim üçün səs fərqlərinin bu qədər böyük olması gözlənilməz oldu. Mən na-

de hakimiyyətə dəstək verməyəcəyi aydın idi. Yeni digər müxalif namizədlərin səsleri yetərli idi ki, Vaşadze qələbəsinə təmin etsin. Amma bir daha gördük ki, siyasət riyaziyyat deyil. Vaşadze digər müxaliflərdən cəmi 4% səs cəlb edə bildi, həmin namizədlərin seçicilərinin əksəriyyəti Vaşadzeyə səs vermədi. Mən burada 2-ci tur öncəsi Saakaşvilinin həddən artıq önəmli çıxmasının ciddi rol oynadığını əminəm, çünki digər müxalif partiyalar Saakaşvilini dəstəkləmir və onu lider kimi qəbul etmir".

Politoloq seçkilərdə saxtakarlıqların olduğu barədə iddialara da toxundu: "Seçki prosesində kifayət qədər qanun pozuntusu olub, namizədlərə bərabər imkanlar yaradılmayıb və dövlətin bütün gücü Zurabişvilinin qələbəsinə yönəldilib. Bunlar şübhəsiz ki, seçkinin demokratikliyine ciddi şəkildə kölgə salan məqamlardır. Amma kütləvi saxtakarlıqlardan, bülletenlərin qutularda doldurulmasından danışmaq mümkün deyil. Belə faktlar ya olmayıb, ya da cüzi olub. İvanişvilinin siyasəti və taktikası doğrudan da xanım Zurabişvilinin lazımı miqdarda səs toplamasını təmin etdi. İkinci tur-

ları və inqilab üçün sosial sifariş olduğuna inanmıram. Müxalifət yavaş-yavaş diqqətini qarşıdakı parlament seçkilərinə yönəldəcək, çünki elə də çox vaxt qalmayıb. 2020-ci ilin payızında seçkidir. Ölkədə hakimiyyətin taleyini həll edən seçki məhz parlament seçkiləridir. Əgər müxalifət ayrı-ayrılıqda son prezident seçkilərinin ilk turundakı nəticəni təkrarlarsa, ölkədə hakimiyyətin dəyişməsi realdır. Bu şans var və müxalifət bundan maksimum yararlanmağa çalışacaq. Saakaşviliyə gəldikdə isə, onun qarşıdakı parlament seçkilərinə qədər ölkəyə qayıdışı problematik məsələdir. Qayıtsa, həbs oluna bilər, çünki bərəsində məhkəmə hökmü var, bəzi ittihamlarla bağlı istintaq da gedir. Saakaşvili bu cür əqibətə hazırdır, bilmirəm. Amma onu bilirm ki, Vahid Milli Hərəkətin təbəşinə hakimiyyətə gəlmək şansı yoxdur, yalnız koalisiya şəklində bu mümkündür. Gürcüstanın xarici siyasətində dəyişiklik olmayacaq, İvanişvili hökuməti Rusiyaya təhrik etmədən, ehtiyatlı avroatlantik inteqrasiya siyasətini davam etdirəcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Milli Məclisin deputatı, yazıçı Hüseynbala Mirələmov "Yeni Müsavat"a geniş müsahibə verib. Həmsöhbətimiz parlament fəaliyyətindən tutmuş, yarıdıcılıq işlərinə qədər ona ünvanlanan sualları cavablandırıb. Həmçinin zaman-zaman barəsində yazılan tənqidi yazılara, qalmaqalarda adının hallanmasına da özünəməxsus şəkildə münasibət bildirib.

- Hüseynbala müəllim, Milli Məclisdəki büdcə müzakirələrində cəmi birçə dəfə çıxış etdiniz. Ümumiyyətlə, iclaslarda az danışan deputatları düşünürsünüz. Bu "ehtiyatlılığınızın" səbəbini bilmək olarmı?

- Yox, bu, ehtiyatlılıq deyil. Məndə belə bir xasiyyət var: demək istədiyimi - hətta çıxışa hazırlaşsam da - məndən qabaq deputatlardan kimsə deyib, artıq çıxış etməyirəm. Çünki mən sevmirəm kiminsə sözünü təkrar edim.

- Büdcə müzakirələrində sizin demək istədiklərinizi həmkarlarınız dedilərmə?

- Mədəniyyət abidələrinin qorunması ilə bağlı çıxış etdim. Məndən sonra çox həmkarım o barədə sözünü dedi. Amma şəxsən mən hesab edirəm ki, bir dəfə çıxış etmək bədsir. Mən çıxış naminə çıxış etmək istəmirəm.

- Xətai rayonundan, 33 sayılı dairədən deputat seçilmisiniz. Seçicilərinizlə vaxtaşırı görüşürsünüz mü?

- Vaxtaşırı deyəndə ki... Mənim qəbul günlərim var. Seçicilərim həmin günlər qəbuluma gəlirlərsə, imkan daxilində onların arzu-istəklərini... Məsələn, elə vaxt olur heç nə edə bilmirik. Çünki torpaq, ev istəyirlər. Təbii ki, biz bu məsələləri həll edə bilmirik. Amma elə məsələlər var ki, ən azı nazirliklərə, müəssisələrə məktub yazırıq, xahiş edirik.

- Bəs nazirlər sizin xahişlərinizi eşidirlərmi? Həmkarlarınızın bir çoxu rəsmi qurumlardan şikayətçidir. Siz necə?

- Bilirəm kimlərdən söhbət gedir. Amma nazirlər mənim bütün zənglərimə həmişə cavab veriblər, onlardan heç bir narazılığım yoxdur. İmkan olmasında da deyiblər nəyə görə mümkün deyil. Şəxsən mənim şikayətim yoxdur. Əlbəttə, mən çalışıram ki, az narahat edim. Elə məsələ var ki, bir telefon zəngi ilə onu həll etmək olar. Yəni real məsələlərlə bağlı zəng edirəm.

- Bəs bəzi əsərləriniz tamaşaya qoyulanda siz həmin nazirləri premyeraya dəvət edərsinizmi?

- Düzünü deyim, mən heç vaxt onları tamaşalarımıza dəvət eləmirəm. Amma çox vaxt özləri gəlirlər. Məsələn, Milli Dram Teatrında mənim "Vəsiyyə" əsərinin tamaşası gəldi-Milli Məclisin deputatı, bizim dostumuz Rövneq Abdullayev, mənim xəbərim belə olmadan... Bir də axşam teatrın direktoru mənə zəng vurdu ki, bəs, sən haradasan? Dedim nə var, xeyir ola? Dedi Rövneq müəllimin tapşırığı ilə bütün Neft Şirkətinin rəhbər işçiləri, idarə müdirləri, struktur bölmənin rəhbərləri bütün zalı götürüblər, bilet alıblar və gəliblər tamaşaya baxmağa. Çox da razı qalıblar, alqışlarla qarşılayıblar. Hətta Rövneq müəllim orada məni soruşub ki, "sağ ol" desin, amma çox təəssüf ki, gec bildiyimə görə teatra gedə bilmədim. Öz arzu-istəkləri ilə tamaşaya gedən nazirlərimiz, idarə rəislərimiz, Milli Məclisin deputatları

"Belə çıxır ki, mənim nəslimdən bir adam bizneslə məşğul ola bilməz"

Hüseynbala Mirələmov: "Nazirlər mənim bütün zənglərimə həmişə cavab verirlər, onlardan heç bir narazılığım yoxdur"

var. Məsələn, Ziyafət Əsgərov nəinki mənim tamaşalarımıza, demək olar ki, Milli Dram Teatrında gedən bütün tamaşalara baxır. Mən onu Dram Teatrında həmişə görmüşəm, ən aktiv tamaşayaçıdır. Əbülfəz Qarayev dəfələrlə tamaşalarımıza gəlib. Neft və Sənaye Universitetinin rektoru öz kollektivi ilə dəfələrlə "Xəcalər", "Vəsiyyət" tamaşalarına baxıb.

- Bilet alır, ya dəvətnamə ilə?

- Bəli, bilet alır. Həm də ən aktiv oxucudur. Bir dəfə gecə saat 3-də telefon zəng çaldı, Ziyafət müəllim də xaricdəydi. Mənim təzə povestimi oxuyub bitirmişdi orada. Zəng edib mənə təşəkkürünü bildirdi ki, oxudum, çox xoşuma gəldi, sənə "sağ ol" demək üçün zəng etdim. Belə oxucular var.

- İndi hansı əsər üzərində işləyirsiniz?

- Hazırda çox mühüm trilogiya üzərində işləyirəm. Onu çoxdan başlamışam. Belə adlanır: "İki şah, iki sultan". Söhbət 13-16-cı əsrlərdən gedir. Şahlarımız Uzun Həsən və Şah İsmayıl Xətai, sultanlarımız da İkinci Mehmet və Sultan Səlim Yavuzdur.

13-cü əsrdə ilk Azərbaycan dövlətinin bünövrəsini qoyan hökmdarımız Qazi Bürhanəddin olub. Onun əsl adı Əhməddir. O dövrdən başlamışam. Birinci kitab belə adlanır: "Qazi Bürhanəddin səltənətinin süqutu". Romanın ilk hissəsi artıq "Azərbaycan" jurnalında çap olunub. İkinci hissə İkinci Mehmetlə Uzun Həsənin arasındakı müharibədən bəhs edir. Uzun Həsənin vaxtında müstəqil Azərbaycan dövlətinin ərazisi 3 milyon kvadrat kilometrə yaxın idi. Sonra da Şah İsmayıl Sultan Səlim arasındakı müharibələrdən bəhs olunur. Bilirsiniz ki, Çaldıran döyüşündə bizim Səfəvilər dövləti məğlub oldu. Mən niyə bu möv-

zuya müraciət etmişəm? Çünki həm Türkiyə, həm Azərbaycanda, ümumiyyətlə, Türk dünyasında bu iki müharibəyə baxışlar çox müxtəlifdir. Bəzən subyektiv, bəzən əqidədən, bəzən təriqətdən gələn münasibətə görə bu hadisələr işıq salırlar. Mən bununla razı deyiləm. Çalışmışam ki, heç bir təriqəti əsas kimi götürmədən, sünni-şiə məsələsini bir kənara qoyub əsl obyektiv səbəbi göstərim. Nə üçün bu müharibələr baş verdi? Nə üçün bizim Ağqoyunlu dövləti, Səfəvilər dövləti məğlub oldu və bunun səbəbkarları kim idi? Əlbəttə, mən bir neçə cümlə ilə bunu deyə bilmərəm ki, Roma papaları başda olmaqla, bütün Avropa bu iki türk dövlətindən qorxurdu. 1501-ci ildə Şah İsmayıl bütün

86,6 min kv.km. ərazisi var, onun da beşdə biri işğaldadır. Bu, bütöv Türk dünyasının faciəsidir. Ona görə də mən istəyirəm bu əsəri tam obyektiv, vicdanla işləyib təqdim edim. Bu roman həftədə bir dəfə "Kredo" qəzetində çap olunur. Qalıb üçüncü hissə, o da demək olar ki, beynimdə hazırdır. Allah sağlıq versə, 2019-cu ilin sonlarında bu trilogiyanı başa vurub üç kitab şəklində çap etdirəcəyəm.

- Hüseynbala müəllim, sizin adınızın bəzi hallarda qalmaqallı hadisələrdə hallanması yəqin ki, oxucularınızı da narahat edir. "Min bir gecə" restoranından tutmuş digərlərinə qədər.

- Vallah belə çıxır ki, mənim nəslimdən olan bir adam da bizneslə məşğul ola bilməz? (gü-

"Deyirəm düşünmə ki, sən gedib cinayət edəcəksən və mən sən dälınca gələcəyəm"

lür). Nə olar ki, mən Milli Məclisin deputatıyam, yazıçıyam. Bu, o deməkdim ki, mənim qardaşım oğlunun, bacım oğlunun, hətta oğlunun biznesi olmasın? Niyə olmasın? Bir də görürsən qardaşım oğlu, ya bacımın oğlu haradasa qələt eləyib, yazırlar ki, deputat Hüseynbala Mirələmovun qardaşı oğlu... Ay qardaş, gözlərim aydın. Qardaşım oğlu günah etdi, cinayət elədi, cəzasını da aldı, çıxdı getdi. Yaxşı, mən neyləməyirəm?

- Belə hallar olanda qohum-qardaşa demirsiniz ki, mənə yaxın gəlməyin?

- Yox, demirəm. Amma qalmaqal dediniz e... İnanın, bu hadisələri işırdənələr də başqa məqsəd güdür.

- Gərək çevrəndəki insanlar, sizin qohum-əqrəbanız da

elə davransınlar ki, sizin adınıza xələl gəlməsin. Elə deyilmi?

- Doğrudur. Mən sizinlə tamamilə razıyam. Əks təqdirdə, heç birinə yiyə durmuram. Heç birinin dälınca getmirəm, heç maraqlanmıram da. Deyirəm qardaş, təhsil almaq istəyirsənsə, nə qədər istəyirsən verim. Lap gəl, son qəpiyimi də verim, get, ingilis dilini, alman dilini öyrən. Get, kompüter öyrən. Deyirəm düşünmə ki, sən gedib cinayət edəcəksən və mən sən dälınca gələcəyəm, elə söhbət yoxdur. Amma nə edəsən ki, cəmiyyətdə belə adamlar da olur.

- Sizin fikirləriniz də bir sıra hallarda geniş müzakirələrə səbəb olur. Xüsusilə də az yeməklə bağlı...

- Sizə səmimi deyim. Bir dəfə iki qız müxbir mənə yaxınlaşdı ki, Hüseynbala müəllim, biz istəyirik sizdən intervü götürək. Dedim

yırlər, təkzib veriblər. Dedim mən onları bağışlayıram, amma onlar başa düşməlidirlər ki, nəyə görə yalan yazırlar, niyə mənim uşaqlarımın adını ləkələməyə çalışırlar, mənə hörmətsizlik edirlər? Beləcə onları bağışladım. Amma dedim ki, belə etmək olmaz. Heç olmasa obyektiv ol, nə var, onu yaz! Əsl jurnalist odur ki, gördüyünü yazsın. Mənim jurnalistika təhsilim yoxdur, ixtisasca mühəndisəm, amma dediyim kimi, 5 il qəzetdə işləmişəm. Səbəbi də o idi ki, 3-cü sinifdən o qəzetdə çıxış edirdim. 8-də oxuyanda heçkayələrım çap olunurdu. İnstituta girəndə redaksiyaya getdim. Allah rəhmət eləsin, baş redaktor Əmrah Əmrahova özümü təqdim edəndə bütün işçiləri yığdı, dedi bizim fəal yazarımızdır. Elə oradaca məndən soruşdu ki, işləmək istəyirsən? Dedim mən gündüz oxuyuram. Dedi, eybi yoxdur, Hikmət Ziya bizdə şöbə

müdiridir, o, xəstədir. Ona görə də nahar fasiləsinə qədər işləyir. Sən dərsdən çıxarsan, gəlib işləyərsən. Elə də oldu, 5 il işlədim. Hətta o qəzetin maketini tuturdum. Bilirəm o qəzet yadındadır, ya yox?

- Hüseynbala müəllim, feysbukda səhifənizi gördüm. Sosial şəbəkədə xüsusi səhifə yaratmaq ideyası haradan yarandı?

- Bu təşəbbüs özümə məxsusdur. Ancaq vaxtım olmadığı üçün səhifəni köməkçim idarə edir. İllər idi ki, mənim heç bir əsərim feysbukda yox idi. Buna görə çox dostları mənə irad tutdu ki, bu qədər əsərlərin var, niyə feysbukda səhifə açmırsan? Mən də bu işi köməkçimə tapşırıdım. Görürəm ki, yaxşı rezonans verib.

- Özünü feysbukda kimlərin statuslarını bəyənirsiniz?

- (Gülür). Əlbəttə ki, mənim ünvanıma xoş sözlər olur, onları bəyənirəm. Bir də obyektiv olaraq tənqid edənlər xoşuma gəlir. Bədii ədəbiyyat belədir ki, çayxanada oturub demək olmaz ki, "o, nə yazıdır". Gərək deyəsən ki, filankəsən filan əsərində filan məqamlar doğru deyil. Yəni əsaslandırasan. Yoxsa oturub çayxanada ki, "o, nə yazıdır e", ya da filan əsər pisdir. Mənim əleyhimə danışan birindən soruşublar ki, sən onun əsərlərini oxumusan? Deyib yox. Deyib bəs niyə əleyhinə danışırısan? Qayıdıb ki, hamı danışır, mən də deyirəm. Həmin adam da qayıdıb ki, ayıbdır, adam kitabı oxuyar, sonra tənqid edər.

- Xalq yazıçısı almaq arzusu ürəyinizdən keçir mi?

- Əlbəttə, bə, xoş bir stimuldur. Olsa, əlbəttə, çox minnətdar olaram. Amma olmasa da, deməli, belə məsləhətdir. (Gülür).

□ **Elsad PASASOY, FOTO: "YM"**

Fələkətdən qurtulduq

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Mən istəyirəm belanı, çün istər belə mən!"
 (Məhəmməd Füzuli, "Leyli və Məcnun")

Başımız deputatxanadakı büdcə müzakirələrinə, Hadı müəllimin hansısa təklifinə, metrodakı qızın ayağına qarışdı, məmləkətin böyük bir fələkəti üstündən adlatmasına fikir vermədik. Halbuki qurban kəsməliyik, nəzir verməliyik. Bu təhlükənin adı "Expo" idi. Bizim dildə yazsaq, dünya ticarət sərgisi.

Həmin bu haqq-hesab çox zırlı bir tədbirdir. Onun demək olduğunu "Səderək" və "Binə"dən başqa yarmarka görməyən biz qara millətə izah etmək əslində bir qəder çətinidir. Ancaq pulla ifadə eləsək, hamı başa düşər. Təşəvvür edin, bunun 2010-cu ildə Şanxayda keçirilməsinə çinlilər 60 milyard dollar xərcləmişdilər. 2015-də Milanda keçirilən sərgiyə İtaliya hökumətinin 3 milyard 600 milyon dollar pulu çıxmışdı. Keçən ilki "EKSPÖ" Qazaxıstanın paytaxtı Astanada olmuşdu, bəzi hesablamaya görə, qazaxların dövlət büdcəsindən də buna 2 milyard 100 milyon dollardan çox pul getdi. Gəlir-zad da olmadı. Elə gəlir az olduğu üçün fransızlar bu ilki yarışmaya - 2025-ci ilin müsabiqəsinə qatılmadılar. Özü də bu sərgi fransızlar üçün əslində tarixi tədbirdir. Parisdəki Eyfel qülləsi 19-cu əsrin sonunda məhz "EKSPÖ" sərgisindən şəhərə yadigar qalmışdır. O vaxtdan bəri neft olmadan stabil gəlir verən yeganə buruqdur. Tək bu qülləyə hər il 7-8 milyon turist dırmaşır. Üstündə bir-iki yerdə "Sabirabadlılar burada olmuşdur" yazısı vardır. Nəse, sözümlər bu deyil.

Bax, noyabrın 23-də həmin bu sərginin 2025-ci ildə hansı şəhərdə olması üzrə səsvermə keçirildi, namizədlər rusların Yekaterinburq, yaponların Osaka və bizim Bakı şəhəri idi. Qalib yaponlar oldu, Bakı isə 170 dövlətdən cəmi 23-nün səsini aldı.

Böyük faciədən qurtulduq. Çünki bunda qalib gələydik, yaxın 5 ildə Bakının harası sökülüb, harası tikiləcəkdik - Allah bilir. Daha harada xərci-borcunu ödəməyən stadionlar, səhnəsində siçanlar oynayan konsert-sərgi salonları qayırlıcaq - adam düşünmək belə istəmir. 2025-ci ilə qədər paytaxt sakinləri və şəhərimizin qonaqları özlerini kənddə toy mağarının qurulması meydançasındakı kimi hiss edəcəkdilər: "Aye, başını əy, durbanı ora uzadaq", "Filankəs, oradan çəkil armaturu basdırmaq", "Qardaş, zəhmət olmasa, buradan itil, beynəlxalq əhəmiyyətli tədbir var" və sairə və ilaxır. Zarafat deyil, biz bunun yüzdə biri boyda olan "Yevrovijn" görmüş millətlik. Hələ də yadımda olduğunda "vijn-vijn" edirik. Hətta ayrıca dustaqları da vardı, adlarına "Yevrovijn dustaqları" deyirdilər, heç bilmirəm axırları necə oldu, buraxdırlarmı. Bizə səs verməyən o dövlətləri tapıb hamısına şəxsən minnətdarlıq eləməliyik. Çox sağ olun, qardaşlar. Allah sizdən razı olsun. Alveriniz yaxşı getsin, minimum əmək haqqınız qalxsin, istehlak xərciniz düşsün, sərgiyə ürcah olub neymin-necə eləyim deməyəsiz.

Yaxşı haldır ki, hökumət heç bu tədbirdən milləti aqah eləyib üreyimizi nahaq yerə qırmadı. Quş gripi, ebola virusu-filan kimi necəse keçib getdi. O şpaqat açan teleaparıcı demişkən, bir külək idi əsdi, keçdi. Biz, ümumiyyətlə, müsbət millətlik, çox vaxt belə şeyləri biləndə də hökumətin üzünə vurmaq. Özümüzü ele aparırıq. Görürsən kimsə uşağa toy eləyir, səni çağırırmı, sən də toy qurtarandan sonra guya incimiyə kimi deyirsən ki, vallah, çox incidik, niyə xəbər vermədin-zad... Hökumət evində toydur, millətin xəbəri yoxdur - təxminən belə.

Bu arada, qayıdaq xırda-xuruş xərclərimizə. Bakıda lift pulu temasından yazmışdıq. Xəbəriniz var, liftin təzə müdiri qiyməti 5 dəfə qaldırmaq istəyirmiş. Ancaq mən bu sahədə Sumqayıtın təcrübəsini dünən qezetimizdən oxudum, çox sevindim. Orada görün neyləyiblər. Sitat: "Sumqayıt şəhər "Lift-servis" Birliyinin rəisi Cümşüd İsmiyevin verdiyi məlumatla görə, onlar yaşayış binalarında sakinlərdən liftdən istifadə üçün 1 manat məbləğində aylıq ödəniş yığırlar: "Binaların 2-3-cü mərtəbələrində yaşayanlar ödəniş etməkdən boyun qaçırdı. Biz də məcbur qalıb liftləri saxladıq. Yuxarı mərtəbələrdə yaşayan sakinlər özləri könüllü olaraq aşağı mərtəbədə yaşayan vətəndaşların da əvəzinə 2 manat məbləğində ödəniş edirlər".

Əladır. Milli birlik belə yaranır. Mən təklif edirəm, Sumqayıtın müsbət təcrübəsi Bakıda daha geniş tətbiq olunsun. Məsəl üçün, 1-ci mərtəbədə, heyət evində yaşayanlardan, binaya qonaq gələnlərdən də lift pulu zorla toplansın. Verməyənin suyu, işığı, qazı kəsilsin.

Hələ kəndlilər az qala yadımdan çıxdı. Niyə onlar da lift pulu vermir? Amma bizə kənd toyğunun yumurtasını 30-40 qəpiyə satırlar.

Azərbaycan Cənubi Sudana sülhməramlı göndərir. Bununla bağlı prezident İlham Əliyevin imzası ilə Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinə layihə daxil olub. Layihədə qeyd olunub ki, 4 nəfərlik heyət BMT sülhməramlıları missiyası tərkibində olacaq. Onlardan 3-ü zabıt, 1-i isə müşahidəçi qismində təmsil olunacaq. Artıq layihə komitədə müzakirələr olunaraq plenar iclasa tövsiyə edilib.

Qeyd edək ki, 90 ilə yaxındır ki, həll edilməyən Sudan-Cənubi Sudan problemi Afrikanın ciddi problemlərindəndir. 2011-ci ildə referendumdan sonra Cənubi Sudanın müstəqilliyini elan etməsi ilə yenidən vətəndaş müharibəsinə çevrilən məsələ yerli xalqın mədəni və dini zəmində müharibəsi kimi görünür və, tamamilə müstəmləkə ölkələrin iqtisadi mübarizəsi kimi də qəbul edilir. Əsas məsələ Sudan və Cənubi Sudan arasında qalan zəngin neft yataqlarının olduğu Muglad hövzəsi və Abyei bölgəsinin ələ keçirilmə mübarizəsidir. Cənubi Sudanın ən böyük gəliri neftdir və gəlirinin 97%-ni buradan təmin edildiyini düşünsək, Cənubi Sudan üçün neftin nə qədər önəmli olduğu aydın olar. Cənubi Sudanda 3,5 milyard barrel neft ehtiyatı və 3 trilyon kub fut həcmində təbii qaz ehtiyatı olduğu təxmin edilir. Ancaq Cənubi Sudanın çıxartdığı nefti sata bilməsi üçün Sudandan keçən boru xəttinə ehtiyacı var. Bu bir-birinə bağlı sistem də qarşıdurmanın fitilini alovlandırır. Sudana qonşu ölkələrin bu bölgədən çıxan neftin daşınması və beynəlxalq bazara göndərilməsindən pay almaq istəməsi istər Sudan, istər Cənubi Sudan üzərindəki təzyiği artırır.

Çin Sudanın istehsal etdiyi neftin ən böyük alıcısıdır. Ölkədəki neftin demək olar ki, hamısı çinli və Malayziya firmaları tərəfindən çıxarılır. Bu səbəbdən Çin bölgədəki hər hadisənin içində olmaq istəyir. Çin buradakı nəzarətin, xüsusilə, ABŞ-in əlinə keçməsinə istəmir. ABŞ və Çinin qarşılıqlı müstəmləkəçilik ittihamları ilə böyüyən proses Fransanın da kökdən pay almaq cəhdləri ilə daha da içindən çıxmaz hala gəlir.

Sudan və Cənubi Sudan arasındakı vətəndaş müharibəsinin acısını hər zaman olduğu kimi, məzlum xalq həyatı ilə aclıqla mübarizə apararaq çəkir. Vətəndaş müharibəsinin də minlərlə insanın öldüyü bilinir, ancaq dəqiq rəqəm verilmir. Ölkədə 1,5 milyon insanın evlərindən uzaqda yaşadığı, 2,5 milyon insanın da aclıq xəstəliyi ilə qarşı-qarşıya olduğu məlumdur.

BMT-nin təsirsiz siyasəti dünyadakı heç bir problemi həll edə bilmədiyini kimi, Sudan-Cənubi Sudan arasındakı qarşıdurmaları da həll edə bilmir. Bu gün Cənubi Sudanda 8500-ə qədər BMT sülhməramlıları mövcuddur. Ancaq qarşıdurmalar və qarşılıqlı hücumlar hələ də davam edir.

Sual yarana bilər ki, Afrika qitəsində gedən proseslər Azərbaycanın hansı xarak-

"Niyə Cənubi Sudanda sülhyaratma missiyasına qatılıriq" sualının üç cavabı var"

Zahid Oruc: "Azərbaycan beynəlxalq sülhyaratma prosesinə töhfə verməyə qadir olduğunu sübuta yetirir"

rəm ki, Cənubi Sudana göndiriləcək hərbcilərimizlə bağlı Azərbaycan dövlətinin əsas götürdüyü arqumentlər bunlardan ibarətdir.

İraq, Kosovo və Əfqanıstanda sülhməramlı missiyalarda iştirak etməklə Azərbaycan təcrübə qazanıb. Həm də bunun ölkəmiz üçün siyasi üstünlükləri də əldə əsas götürülür. Cənubi Sudan, bildiyiniz kimi, 2011-ci ildə siyasi xəritəyə çıxıb. Ona qədər ümumi Sudan dövlətinin içərisində olub. Amma ona qədər 100 il ərzində aralarında çox böyük konfliktlər yaşanıb. 2011-ci ildə Cənubi Sudanı BMT tanıyıb. Bu gün isə humanitar fələk perspektivi qarşısında olan bir dövlətdir. Azərbaycan, mənəcə, daha global mənada bu prosesdə iştirak etməklə yanaşı, öz probleminə diqqəti cəlb etməyə çalışır. Hər kəsə deməyə haqqımız olur ki, Azərbaycan özü də ərazi bütövlüyü problemini yaşayan bir dövlətdir və burada da sülhməramlı əməliyyatlara ehtiyac duyula bilər. Bu sülhyaratma prosesini yalnız bir dövlətin inhisarında olmasın deyərək BMT-nin Qarabağla bağlı və rəcəyi qərarlar sonrakı dövrdə sülh missiyalı qüvvələr tərəfindən mütləq möhkəmləndirilməlidir. Mənim ələmdə məsələnin mənasından biri də budur".

terdə maraqlarına və mənafelərinə cavab verir. Yaxud ondan irəli gələrək sualı bir qədər daha konkret qoymaq mümkündür ki, əgər hər hansı bir hərbi əməliyyatlar sülh yaradıcı xarakter daşısa da sonucunda Azərbaycanın təhlükəsizlik mənafeələrinə uyğundurmu?

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, "Azərbaycan nə üçün Cənubi Sudanda sülhyaratma missiyasına qatılır" sualının 3 cavabı var: "Birincisi, BMT tərəfindən üzv dövlətlərə müraciətlər edilir. İkincisi, onun humanitar-mənəvi siyasi mənası var. Üçüncü, Azərbaycan özü buradan dünyaya çox rahatlıqla təqdim edir ki, bax, Azərbaycan əsgəri gedib Afrikada sülhmə-

ramlı əməliyyatlarda iştirak edir, eynən Amerika əsgərinin də, Rusiya əsgərinin də, Fransa əsgərinin də Qarabağda bizim ölkəmizin yanında olmasını da hədəf eləyir.

Cənubi Sudana Azərbaycanın 4 hərbcisinin yola salınmasının çox mühüm dövləti mənafevi var. Bu da ondan ibarətdir ki, biz on illərdir ki, istər BMT çərçivəsində, istərsə də NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirilən sülhyaratma missiyası kontekstində iştirak edirik və Azərbaycanın beynəlxalq sülhyaratma prosesinə töhfə verməyə qadir olduğunu sübuta yetiririk. İkincisi, BMT ona üzv olan dövlətlərə müraciətlərdə bulunur. Dövlətlərə xahiş edir ki, hansısa konfliktlərin həllində, sülhün daimi xarakter daşması üçün görülən işlərdə öz rolunu oynasınlar. Mən elə hesab edi-

Balıq yetişdirmək üçün yaradılan süni göllərin əksəriyyəti bağlanacaq. Hökumətin 2016-cı ildən başladığı bu proses davam edir.

Hökumət qurumları hesab edir ki, həmin göllər vətəndaşların mülkiyyətinə pay torpağı kimi verilmiş əkin sahələrində, dövlət mülkiyyətinə aid qış otlaqlarında, dövlət ehtiyat fondu torpaqlarında və bələdiyyə mülkiyyətinə aid örüş-otlaq sahələrində yaradılıb. Buna görə də torpaqların bərpası üçün süni balıq göllərinin ləğvi vacibdir.

Balıqçılığın inkişafı təbi ki, ölkə iqtisadiyyatına xeyli fayda verə bilər. Ancaq qanunsuz olaraq yaradılan süni balıq gölləri bəzi hallarda həm iqtisadi, həm də ekoloji olaraq mənfəət fəsadlar törədir. Belə halların qarşısının alınması üçün ölkədə torpaq qanunvericiliyinin tələbləri pozulmaqla yaradılan süni balıq göllərinin fəaliyyəti nəzarətə götürülür.

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin bu sahədə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində respublika üzrə ümumilikdə 30 rayon üzrə 537 süni balıq gölü müəyyən edilib və onlar barəsində məlumat bankı yaradılıb. Bunların 131-i Salyan rayonunda, 83-ü Neftçalada, 32-si Biləsuvarada, 22-si Hacıqabul rayonunda, qalanı isə digər bölgələrdə aşkar edilib. Müəyyən olunub ki, süni balıq gölləri əsasən kənd təsərrüfatı təyinatlı pay torpaqlarında, dövlət və bələdiyyə mülkiyyətinə aid otlaq sahələrində, qış otlaqlarında qeyri-qanuni olaraq yaradılıb. Aparılan monitoring zamanı

Oliqarxların "pul gölü" qurudulur

121 gölün fəaliyyəti dayandırılıb, torpaq sahələri kənd təsərrüfatı dövrüyyəsinə qaytarılıb; bəzi ekspertlər hesab edir ki, həmin göllərin fəaliyyətini leqallaşdırmaq lazımdır

qanun pozuntusu halları olan 121 gölün fəaliyyəti dayandırılıb, torpaq sahələri kənd təsərrüfatı dövrüyyəsinə qaytarılıb. Balıq gölünün 269-u barədə inzibati protokollar yazılıb, cinayət əməlinin

əlamətləri aşkar olunan 25 göllə bağlı sənədlər Daxili İşlər Nazirliyinə təqdim edilib.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, süni göllərlə bağlı məsələ hələ 2016-cı ildə kənd təsərrüfatı üçün

yararlı torpaq sahələrinin başqa məqsədlərlə istifadəsinin dayandırılması və yenidən əkin fonduna qaytarılması siyasəti çərçivəsində gündəmə gəlib. Hələ o zaman da xeyli sayda süni göllərin fəaliyyəti dayandırılmışdı. Gözlənilir ki, ləğv edilmiş balıqçılıq təsərrüfatlarının tutduğu ərazilər yenə əkin fonduna verəcək. Salyan və Neftçala rayon icra hakimiyyətlərinin başçalarına bununla bağlı xüsusi tapşırıq verildi də deyilir.

Süni yaradılan göllərdə yetişdirilən balıqlar göllərin suyu vaxtılıq vaxtında dəyişdirilməyindən o qədər də keyfiyyətli olmur. Bu səbəbdən də bu balıqların qiyməti nisbətən ucuz olur. Ən müxtəlif iddialara görə, Azərbaycan özünün balıq və balıq məhsullarına olan tələbatının yalnız 30 faizini ödəyə bilər. Bu səbəbdən də son illər bəzi oliqarxların dəstəyi ilə süni göllər yaradıldı, xüsusilə Aran bölgəsində balıqçılıqla məşğul olanların sayı artdı. Bəzi ekspertlər isə belə hesab edir ki, həmin göllərin fəaliyyətini leqallaşdırmaq, vergiyə cəlb etmək lazımdır ki, biznesin bu növü də inkişaf etsin. Çünki əhalinin balıq və balıq məhsulları ilə təchizatında bu göllərin əhəmiyyətli rolu var.

Süni balıq göllərinin əksəriyyətinin ayrı-ayrı məmurlara məxsus olması sirr deyil. Aydındır ki, süni göllərə nəzarətin gücləndirilməsi balıq biznesindən milyonlar qazanan oliqarxları da xeyli ziyan salacaq. Süni balıq göllərinin ləğvinin sürətlənməsinin balığın qiymətinə də təsir edəcəyi və bu məhsulun bahalaşacağı gözlənilir.

□ ORXAN, "Yeni Müsavat"

Canavar Lənkəran və Astarada məktəblilərə hücum etdi-6 yaralı...

Bir yırtıcı bıçaqla öldürülüb, bir nəfərin həyatını isə mobil telefon xilas edib

Astara rayonunda canavarlar məktəblilərə hücum edib.

"Report"un Cənub böyüsü xəbər verir ki, hadisə rayonun Şüvü kəndində baş verib. Belə ki, noyabrın 29-da səhər saatlarında məkətbə gedən şagird və valideynlər canavarların hücumuna məruz qalıblar. Hadisə zamanı 4-ü məktəbli olmaqla, 7 nəfər xəsarət alıb.

İlkin məlumatlara görə, 1993-cü il təvəllüdü Jale Firudinzaadə övladı Rəvan Abdullayevi məkətbə apararkən canavarın hücumuna məruz qalıb. Bu zaman J.Firudinzaadə oğlunu qorumaq üçün özünü canavarın önünə atıb və canavar 25 yaşlı qadını dişləyərək yaralayıb. Qadın övladının üstünə uzanaraq onu canavardan qoruyub və canavar onun bədəninin müxtəlif nahiyələrinə xəsarətlər yetirib. Qadının hərəkətsiz uzandığını gören canavar digər məktəblilərə

hücum edib. Bu zaman məkətbə gedən, 2007-ci il təvəllüdü Lalə Əşrəfova və 2004-cü il təvəllüdü Rafiq Baxşiyev, kənd sakini, 1974-cü il təvəllüdü Malik Ağayev yırtıcıların hücumuna məruz qalıblar.

Analoji hadisə rayonun digər kəndlərində də baş verib.

Belə ki, rayonun Sekaşan kənd sakini, 1993-cü il təvəllüdü Günəş Şöyüb qızı Şahmurova və Zingülüş kənd sakini 2009-cu il təvəllüdü Şənlik Qoşqar oğlu Rəcəbov və 1978-ci il təvəllüdü Tofiq Qəribxan oğlu Əsgərov canavarın hücumuna məruz qalıb. T.Əsgərov bıçaqla canavarı öldürüb və ağır bədən xəsarətləri alıb.

Astara Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilən yaralılar əməliyyat edilib, yaraları tikiilib və quduzluq əleyhinə vaksinlər vurulub. Onların vəziyyətinin orta-ağır olduğu bildirilir.

Xatırladaq ki, iki gün öncə Lənkəran rayonunda da canavar yeniyetmələrə hücum edib. Hadisə dağ kəndi Biləsərdə baş verib. Canavar hücumuna məruz qalan 16 yaşlı Anar Rəcəbov axşam saatlarında mal-qaranı həyətə gətirərkən kənddə canavarın hücumuna məruz qalıb. Yırtıcı yeniyetmənin sol bud nahiyəsini dişləyib. A.Rəcəbov canavarın dişlərindən qurtarmaq üçün əlindəki mobil telefonla yırtıcının başına bir neçə zərbə endirib. Bu zaman canavar onun əlini dişləmək istəyib, lakin əlindəki telefon yeniyetmənin həyatını xilas edib.

Özünü itirməyən A.Rəcəbov yaxınlıqdakı həyətlərdən birinə girib. Onun ardınca həyətə soxulan yırtıcı həyətdəki itlə boğuşduqdan sonra səs-küydən hürkərək qaçıb.

Canavar bundan bir neçə dəqiqə sonra kəndin digər ərazisində

və təsərrüfatların genişlənməsi onların hücum etməsinin əsas səbəblərindəndir.

Əvvəllər canavarların sayı təhlükəli hal alanda Respublika Ovçular Cəmiyyəti müqavilə əsasında kəndlərdə nəzarət postları yaradır və canavarları ovlayaraq problemi yoluna qoyurdular. Bununla yanaşı, yerli sakinlərin özləri də ov təfəngləri ilə canavarları vura bildilər. Sovetlər dövründə yırtıcıları məhv edən şəxslər dövlət tərəfindən mükafatlandırılırdı. Məsələn, bir canavarın öldürülməsinə görə 100 rubl mükafat verilir. Amma Azərbaycan 1999-cu ildən Avropanın Yabanı

Flora və Vəhşi Faunasının Mühafizəsi üzrə Konvensiyaya qoşulub və canavarların təqib edilərkən ovlanması hazırda qanunvericiliyə ziddir. Belə hala yol verən şəxslərin İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 272.3-cü maddəsinə əsasən, 1000-2000 manat məbləğində cərimələnməsi nəzərdə tutulur.

İnsanlar canavarların həyatları və təsərrüfatları üçün təhlükə yaratdığını hiss etdikdə bununla bağlı ETSN-in regionlarındakı yerli şöbələrinə, yaxud yerli icra hakimiyyətlərinə müraciət edə bilərlər.

□ ORXAN, "Yeni Müsavat"

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi: "Eşşək fermasının qeydiyyatı yoxdur"

A bşeron rayonu ərazisində fəaliyyət göstərən ulaq təsərrüfatının Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyində (AQTA) qeydiyyatdan keçməsi ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələrində yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir".

Bu barədə "Report"un sorğusuna cavab olaraq AQTA-dan bildirilib ki, sözügedən təsərrüfat qida məhsulları sahəsində fəaliyyət göstərən subyekti kimi dövlət qeydiyyatına alınmayıb.

Məlumatda qeyd olunub ki, agentliyin əməkdaşları tərəfindən həmin təsərrüfatdan götürülmüş süd nümunələrinin müayinələri zamanı məhsulda bakterioleji çirklənmə aşkar edilib: "Məlum olub ki, uzunqulaq təsərrüfatının fəaliyyəti sanitariya-gigiyenik normalara uyğun qurulmayıb. Bununla bağlı sahibkara həmin təsərrüfatda süd istehsalının və emalının dayandırılması və yalnız qanunvericilikdə tələb olunan tədbirlər həyata keçirildikdən sonra fəaliyyətə başlamaq üçün agentliyə müraciət olunmasına dair məktub ünvanlanıb".

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin yeni başçısı Eldar Əzizov paytaxt rayonlarının icra başçıları, şəhər təsərrüfatı və xidmət sahələrinin rəhbərlərini toplayaraq müşavirə keçirib. Müşavirədə bildirilib ki, prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən paytaxtda qış mövsümünə hazırlıq, şəhərdə genişmiqyaslı quruculuq və abadlıq işlərinin görülməsi, yeni infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xüsusi proqram hazırlanır.

məsələsinə də toxundu: "Amerikada iki-üç gündən bir leysan yağır. Orada olduğum zaman gördüm ki, yağış dayandıqdan sonra 5 dəqiqə sonra asfalt qupquru olur. Heç bir yerdə gölməçə yaranmır. Çünki ora-

da yolun kənarında yağış kanalizasiyası çəkilib. Bakıda isə bu xətlər düzgün işləmir. Ya vaxtında təmizləmirlər, zibil dolur, ya da tikilən hündürlmə-təbəli evlər, düzgün asfaltlanmayan yollar problem yaradır.

Qış qapıda: Bakının əsas problemləri nədir?

Ekspert qısa zamanda bu problemləri aradan qaldırmağın mümkün olmadığını deyir

Mövsümə hazırlıqla əlaqədar Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətində xüsusi qərargah yaradılıb, tədbirlər planı təsdiq olunub. Eyni zamanda paytaxtın bütün rayonlarında, idarə və müəssisələrdə, həmçinin şəhər icra hakimiyyəti tərkibində fəaliyyət göstərən departament və təşkilatlarda, həmçinin "Azəriqaz" İB, "Azərişiq" ASC, "Azərsu" ASC, Bakı Su Kanalı İdarəsi, "Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi", Bakı Nəqliyyat Agentliyi tərəfindən də mövsümə hazırlıqla bağlı tədbirlər planı hazırlanıb, rayonlara icra hakimiyyətinin qış mövsümü ilə bağlı tövsiyələri paylanılıb. Qış aylarında havaların kəskin soyuq, qarlı-şaxtılı keçən günlərində qərargah üzvlərinin, bütün rayonların təsərrüfat xidmətlərinin xüsusi rejimində çalışacağı, hər hansı ciddi hal yaranarsa, onun dərhal aradan qaldırılması məqsədi ilə operativ tədbirlərin görülməsi ilə bağlı tapşırıqlar verilib.

Bakıda bu il qışın sərt keçəcəyi ilə bağlı proqnozlar var. Hər il qış aylarında paytaxt ərazisində əsasən təbii qaz və yollarla bağlı problem yaşanır. Artıq indidən insanlar qazın zəif gəlməsindən şikayətlənirlər. "Azəriqaz" İB-dən isə bildirilir ki, havalar soyuduğu zaman istehlakçılardan təbii qaza olan tələbatı artırırsa, verilən qazın həcmi artırılır.

"Yeni Müsavat" a danışan ekspert Nüsrət Qasimov bildirdi ki, bir il ərzində problemləri tam həll etmək mümkün deyil. Ekspertin sözlərinə görə qərargah yaradılırsa, tapşırıq verilsə belə, problemlər yenə yaşanacaq: "Öncə deyim ki, cəmiyyətimizdə şikayət, haqqını tələb etmək mədəniyyəti hələ tam formalaşmayıb. Azərbaycanca 200 milyona qədər qaz abonentləri var. Lakin ölkədəki qaz təsərrüfatı yeni deyil. Ölkədə 1990-cı illərin əvvəllərindən qaz çəkilişinə başlanıb. O zamandan indiyə qədər yerin altında qalan köhnə kəmərlər var. Hansı ki, bu kəmərlər bir çox kommunikasiyaların əhatəsindədir. Qaz xətləri evlərə buxar istiliyi verən, su, kanalizasiya kəmərlərinin, kəmərlərin əhatəsi ilə keçir. Bu cür təsərrüfatı birdən-birə təmir edib, yeniləmək çətin məsələdir. Ona görə də insanlar maksimum ehtiyatlı olmalıdır. Qaz cihazlarının giri-

şində qazın təzyiqi 130 mm olmalıdır. Bundan artıq təzyiqli qaldırılan zaman kəmərlərdə təzyiqli yüklənməsi yaranır. Bu isə ağır fəsadlara gətirib çıxara bilər. Məsələ burasındadır ki, Yasamalda və eləcə də digər bir çox ərazilərdə qaz kəmərləri layihə smeta dəyərləndirməsi olmadan çəkilib. Yeni bir qonşu qaz xətti çəkdirdib, digərləri də ondan götürüblər. Nəticədə isə kəmərdə yüklənmə yaranıb və ötürmə qabiliyyəti imkan vermədiyi üçün insanlar qış aylarında əziyyət çəkirlər. Bu cür hallarda təzyiqli qaldırılan zaman da problem yaranır. Belə ki, yüksək təzyiqli olan zaman qaz tənzimləyicilərinə yaxın olan evlərdə həddindən artıq təzyiqli olur. Küçənin ucqar yerlərinə isə bunun əksinə olaraq, qaz gedib çıxır".

Eksperte görə, su və elektrik normal verilməməsi də qış aylarında Bakıda qaz probleminin yaşanmasına səbəb olur: "Ərazilər var ki, orada suyu müəyyən vaxt kəşiyində güclü verirlər. Həmin zaman da insanlar toplaşmış şəkildə su qızdırıcılarından istifadə edirlər. Nəticədə qaz kəmərlərinin ötürücülük qabiliyyətinin prosesə gücü çatmır. Ona görə də qaz, su və elektrik verilməsindən də asılıdır. Elektrik zəifdirsə, açılmalar olursa, yük qazın üzərinə düşür. Əgər qaz doğrudan da zəif gəlirsə, abonentin borcudur ki, "104" qaynar xətinə zəng edib, ünvanını, problemini söyləsin. Yenə də problem həll olunmursa, rəsmi qaydada qaz idarəsinə müraciət etməlidir. Qazın zəif gəlməsi cihazdan, kommunal xətlərdən də asılı ola bilər. Ona görə də müraciət edilməlidir ki, problem həllini tapsın".

N. Qasimov Bakının əsas problemi sayılan kanalizasiya

Bu qədər ev tikilib, asfalt çəkilib, ancaq bir qarış torpaq ərazi qoymayıblar ki, su gələndə zaman yerə hopsun. Yağış yağdıqca kimi küçələrdə sel axır. Bakının kanalizasiya sisteminin mövcud suyu çəkməyə gücü çatmır. Bu gün Bakıda 4 milyondan çox əhali var ki, bu da qeyd etdiyimiz məsələdə problem yaradır. Küçədən axan su gedib dənizə çıxıb. Ona görə də bu problemin də qısa zaman ərzində həlli mümkün deyil".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Bakıya qar gəlir

Abşeron yarımadasında temperatur 4 dərəcəyə düşür

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin verdiyi məlumata görə, bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin aralıq yağışlı olacağı gözlənilir. Axşam isə şəhəratrafi ərazilərdə yağışın aralıq sulu qarla yağması ehtimalı var. Güclü şimal-qərb küləyi noyabrın 29-dan 30-na keçən gecə aralıq şiddətlənəcək, gündüz mülayimləşəcək.

Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında və Bakıda gecə və gündüz 4-7 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi 768 mm civə sütunundan 777 mm civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət 70-80 faiz olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə aralıq yağış, sulu qar, dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağacağı, ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı gözlənilir. Səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Gecə və səhər aralıq güclənən qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 5-7, gündüz 8-11 dərəcə isti, dağlarda gecə 0-5 dərəcə şaxta, gündüz 2-5 dərəcə isti təşkil edəcək.

Xəbərdarlıq

Bakıda və Abşeron yarımadasında - noyabrın 30-u axşamdan dekabrın 2-si gündüzədək Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin aralıq yağışlı olacağı, yarımada bəzi yerlərində intensivləşəcəyi gözlənilir. Güclü şimal-qərb küləyi noyabrın 29-dan 30-na keçən gecə aralıq şiddətlənəcək.

Azərbaycanın rayonlarında - noyabrın 30-dan dekabrın 2-si gündüzədək hava şəraitinin qeyri-sabit keçəcəyi, aralıq yağış, dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Çaylarda sululuğun artacağı. Lənkəran-Astara bölgəsinin bəzi çaylarından qısamüddətli daşqın keçəcəyi ehtimal olunur.

Hadı Rəcəblidən təkzib: "Mən deməmişəm ki..."

Noyabrın 27-də Milli Məclisin plenar iclasında yaşayış minimumu və ehtiyac meyarı haqqında qanun layihələrinin müzakirəsi zamanı parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri H. Rəcəbli çıxış edib. Gələcək il yaşayış minimumu 143 manat səviyyəsində müəyyən edilib. Bir sıra media orqanlarında dərc olunan yazılarda H. Rəcəblinin parlamentdə çıxışı zamanı "143 manata bir ay normal yaşamaq olar" ifadəsini dilə gətirdiyi qeyd edilib.

BakuPost-un əməkdaşı məsələ ilə bağlı Hadı Rəcəblinin özü ilə əlaqə saxlayıb. Deputat deyib ki, onun parlamentdəki çıxışı təhrif olunub. H. Rəcəbli əlavə edib ki, gələcək il üçün nəzərdə tutulan ehtiyac meyarı rəqəmi bu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13 manat çoxdur: "Mən çıxışda bildirdim ki, bu hesabla 17 min adam əlavə olaraq ünvanlı yardıma cəlb olunacaq və bu, yaxşı haldır. Çünki ehtiyac meyarı ünvanlı yardımı hesablamada üçün nəzərdə tutulan rəqəmdir. Bu, kasıb təbəqəni müəyyənləşdirməyin bir göstəricisidir. Daha sonra demişəm ki, ehtiyac meyarı göstəricisi dünyada yoxdur, gələcəkdə yaşayış minimumu ilə əvəz olunmalıdır. Dünyada yaşayış minimumu rəqəmi var. Təklif etdim ki, gələcəkdə ehtiyac meyarı götürülsün, minimum əmək haqqı da yaşayış minimumuna uyğun olsun. Spiker Oqtay Əsədov da ehtiyac meyarının yaşayış minimumu ilə əvəzlənməsi barədə təklifimi dəstəklədi. Yaşayış minimumu isə 180 manatdır. Mən çıxışda onu da dedim ki, yaşayış minimumu da artmalıdır. Ən başlıcası, minimum əmək haqqı yaşayış minimumuna çatdırılmalıdır. Mən deməmişəm ki, ehtiyac meyarı bir ay dolanmağa bəs edir. Bu fikrim təhrif olunub".

Deputatlarımız İrəvandakı "Göy" məsciddə oldu

Milli Məclisin deputatları İrəvana səfər edərək "Göy" məscidi ziyarət ediblər. BakuPost xəbər verir ki, bu barədə deputat, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov məlumat verib. O, şəhərdən fotolar paylaşdı: "Azərbaycanın memarlıq abidələrindən sayılan "Göy" məscid 1766-cı ildə İrəvan xanı Hüseynəli xanın göstərişi ilə tikilib. Uzun onilliklər boyu yerli azərbaycanlıların ibadət etdikləri səkkiz məsciddən biri olub. Zaman ötdükcə başına çox bələlər gəlib: 24 metrlik dörd minarəsinin üçü sökülüb, müxtəlif illərdə planetariyaya, məktəbə çevrilib, iki dəfə yandırılıb. Nəhayət, İran tərəfindən bərpa edilib, hazırda İranın Ermənistanadakı mədəniyyət mərkəzlərindən biri hesab edilir".

Qeyd edək ki, millət vəkili Ermənistan Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament Məclisinin iclasında iştirak etmək üçün gediblər. Nümayəndə heyətinə millət vəkili Eldar Quliyev və Əflatun Amaşov, QDI-ET-nin baş katibi Aşef Hacıyev daxildir.

Son 12 ildə dünyada firavanlıq ən yüksək səviyyəyə çatıb, yeni, daha çox adam həmişəkindən yaxşı yaşamağa başlayıb. Strateq.az xəbər verir ki, bunu noyabrın 28-də açıqlanmış Legatum Rifah İndeksi üzə çıxarıb.

Norveç artıq ikinci ildir bu reytingdə başda gedir. Son beş ildə dünyada 113 ölkədə rifah səviyyəsi yüksəlib. Bunlar indekstdəki ölkələrin 75 faizini əhatələyir və bu ölkələrdə altı milyard adam yaşayır.

İndeks Asiya-Sakit Okean regionunun son 10 ildə ən sürətlə artdığını üzə çıxarıb. Burada orta və aşağı səviyyəli ölkələr rifah səviyyələrini sürətlə yaxşılaşdırıblar. Ən çox diqqəti çəkən isə Nepal, İndoneziya və Hindistandır.

Ümumilikdə, sürətli yüksəliş yaşayan ölkələrdə sakinlər 10 il öncəkindən daha yaxşı yaşadıqlarını bildiriblər.

Azərbaycan 99-cu yerdədir. Ermənistan 88, Gürcüstan 80, Rusiya 96, İran 108-ci yerdədir. Azərbaycan ötən il 149 ölkə içində 103-cü yerə çıxmış, bir il öncəkindən 3 pillə irəliləmişdi <https://777897.info/b/https://www.azadliq.org/a/28887785.html>.

Azərbaycanın regionda yalnız İrandan irəlidi göstərilməsinə qarşı çoxsaylı mövqelər var. Xüsusilə Gürcüstanın 19 pillə bizdən öndə verilməsinin qərəz olduğu vurğulanır.

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, deputat Bəxtiyar Sadıqov bildirdi ki, rifah tək rəqəmlə deyil, gözle də ölçülür: "Bilmirəm ki, o qurum rəqəmləri haradan alıb, nəyin əsasında Azərbaycana çox aşağı yer veriblər. Bəlkə siyasi yanaşma olub, bəlkə də onların Azərbaycandan xəbərləri yoxdur. Burada iki məqamı önə çəkmək istəyirəm. Birincisi, Azərbaycanın

Dünya Rifah İndeksinin hesabatına

Bakıda sərt reaksiyalar

Bəxtiyar Sadıqov: "Onların Azərbaycandan xəbərləri yoxdur"
Fikrət Yusifov: "Kiminsə bizi rifah göstəricisinə görə geridə sıralaması daha çox ikili yanaşmanın məhsuludur"

bu başından o başına gedəndə nə qədər tikinti-quruculuq işlərinin gətirdiyini, yeni mənzillərin tikintisinin, insanların nə qədər imkanlarının yüksək olduğunu şahidi oluruq. Şəhərdə maşınlar əlindən tər-pənəməyin nə qədər çətin ol-

duğunu hər kəs bilir. Gözlə baxanda görürsən ki, bunların hamısı xalqın rifahından xəbər verir. İnsanlar 1-2 mərtəbəli evlə kifayətlənirlər. Eyni zamanda bir maşınla da kifayətlənirlər. Özü də ən yaxşı avtomobillər alırlar. Ha-

mının əlindəki telefon adı telefonda deyil. Daha çox qiyməti, proqramları olan telefonlardır. Azərbaycana gələn turistlər birmənalı olaraq mü-sahibə verəndə, öz ölkələrinə gedib orada çıxış edəndə ölkəmizin inkişafından, gözəlliyindən danışırlar. Bizim insanların geyimlərindən tutmuş bütün aksesuarlara qədər hər şey bu xalqın rifahını göstərir. Axsamlar restoranlara gedin, görəcəksiniz ki, əvvəlcədən sifariş vermədən bir boş yer tapa bilərsinizmi? Uşaqlarımızın geyimləri, toy geyimləri və s. rifahdan xəbər verir. Biri var ki, qazandığın pul yalnız yeməyinə çata və onunla qidalanasan. Ev, məşin və digər bu kimi şeylər bir-başına imkandan irəli gəlir. Bunlar da rifahın göstəricisidir. Onlar bizim ölkəyə aşağı

yer verirlər, bu onların öz vicdanlarıdır. Əgər sən fəlakət içərisində boğulan, bütün günü küçələrə çıxıb etiraz mitingləri keçirilən Ermənistanla Azərbaycan, dilənçi vəziyyətində yaşayan erməni xalqı ilə Azərbaycan xalqı arasında cüzi fərq görürsənsə, yaxud blokada şəraitində yaşayan İranla Azərbaycan arasında yaxınlıq olduğunu hesab edirsənsə, demək, bu sənün qərəzindən doğur. İrana mülaləcə digər şeylər üçün gədən azərbaycanlılar oradakı vəziyyəti yaxşı bilirlər. Bu baxımdan reytingin ya naşılıqdan, ya bilməməzlikdən, ya da qərəzədən doğduğunu düşünürəm. Onlar Azərbaycana dost olmayan hansısa bir qurumdan bu arayışları, rəqəmləri götürə bilirlər. Ən sevindirici hal odur ki, bizi ne-

çenci yerdə göstərmələrindən asılı olmayaraq Azərbaycan qurur, inkişaf edir, Bakı gözəlləşir. Ölkəmizdə rifahın daha da yüksəlməsi üçün işlər daim görülür. Bunların müqabilində nə yazırlarsa, bu onların öz işidir".

Sabiq maliyyə naziri, iqtisadçı alim Fikrət Yusifov hesab edir ki, bu, Azərbaycanın apardığı islahatlara, əldə etdiyi nəticələrə qətiyyətlə uyğun gəlməyən bir münasibətdir: "Bir qədər öncə Dünya Bankının "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycan ümumi reytingdə yeni rekordla imza ataraq, əksər indikatorlar üzrə mövqeyinin daha üst səviyyəyə qalxmasına nail olmuşdu. Bu hesabatda Azərbaycan dünyanın 10 ən islahatçı dövləti siyahısına daxil edilərək dünyanın ən çox islahat aparan ölkəsi elan olunub. Daha doğrusu, ölkəmiz 2017-ci ilə müqayisədə 32 pillə irəliləyərək 190 ölkə arasında 25-ci yerdə qərarlaşıb və dünyanın bir çox ölkələrini geridə qoymaqla Müstəqil Dövlətlər Birliyi ölkələri arasında lider mövqeyə yüksəlib. Bu qədər nüfuzlu bir beynəlxalq maliyyə institutunun Azərbaycana verdiyi belə yüksək qiymət fonunda kiminsə bizi rifah göstəricisinə görə geridə sıralaması daha çox ikili yanaşmanın məhsuludur. Ola bilməz ki, ölkəmizdə əhalinin sosial məsələlərinin həllinə ölkədə bu qədər diqqət yetirildiyi bir vaxtda bu göstəriciyə görə biz aşağı yerlərdən birinə layiq olaq".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

İslam ölkələrinə dollardan imtina çağırışı

Ekspert: "Pakistan və İran kimi ölkələr buna gedə bilirlər, amma..."

Bu günlərdə İstanbulda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı İqtisadi və ticari əməkdaşlıq daimi komitəsinin 34-cü toplantısı keçirilib. Toplantıda çıxış edən Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan təşkilata üzv olan ölkələri qarşılıqlı ticarətdə xarici valyuta ilə hesablaşmaları aradan qaldırmağa çağırıb: "Yerli və milli valyutamızı istifadə etməkdən başqa çıxış yolu yoxdur. Əks təqdirdə, valyuta məzənnəsi altında əzilməyə davam edəcəyik. Aramızdakı ticarətdə milli valyuta istifadə etməyimiz imperialist şəbəkələri parçalamaq baxımından həddən artıq mühümdür".

Xatırladaq ki, Ərdoğan eyni təkliflə qurumun ötən ilki toplantısında da çıxış etmişdi. Ümumiyyətlə, Türkiyə ABŞ-la münasibətlərində yaranan gərginliyə görə son illərdə müxtəlif ölkələrlə qarşılıqlı ticarətdə dollardan imtinaya nail olmağa çalışır. Bu sahədə ilk addımları ABŞ-la münasibətləri daha gərgin olan Rusiya ilə ticarətdə atmağa başlayıblar. Belə ki, Türkiyənin Rusiyadan aldığı "S-400" raket sistemlərinə görə ödəniş dollarla aparılmayacaq. Bu barədə Rusiya prezidenti Vladimir Putin iki gün əvvəl Moskvada keçirilən forumda məlumat verib: "Yarım saat əvvəl Türkiyə prezidenti ilə söhbətimiz oldu. Bəzi aktual məsələləri müzakirə etdik, o cümlədən

"S-400" sistemlərinin tedarükünə dair məsələ barədə danışdıq. Aydın ki, hesablaşmaları dollarla aparsaq, bu iş baş tutmayacaqdı. Odur ki, başqa bir variant tapdıq, məsələ həll olundu".

Qeyd edək ki, Türkiyənin Rusiyadan S-400 zenit raket kompleksləri almasına dair müqavilənin ümumi qiyməti 2,5 milyard dollar təşkil edir. Vəsaitin böyük hissəsi (55 faiz) Rusiya kreditləri vasitəsilə ödəniləcək, digər 45 faizini isə Ankara ödəyəcək.

Türkiyənin Körfez ölkələri ilə ticarət əlaqələrində son illərdə müəyyən irəliləyişlər əldə olunub. Regionda mühüm biznes tərəfdaşlıqları olan Türkiyənin Körfez ölkələri ilə xarici tica-

rət döviyyəsi genişdir. Region ölkələrindən xarici ticarət həcmində ən yüksək olduğu ölkə 10 milyard dollar ilə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləridir. Sonra 5 milyard dollarla Səudiyyə Ərəbistanı gəlir.

Türkiyənin son illər ərzində Körfez ölkələri ilə olduqca fəal olan münasibətlərində Qətər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Təbii qazı, əsasən, xarici bazarlardan təmin edən Türkiyə maye təbii qazın 68 faizini Qətərdən idxal edir. Türkiyə eyni zamanda İrandan da böyük

həcmdə neft-qaz idxal edir.

Son illərdə Türkiyənin Körfez ölkələri ilə qarşılıqlı investisiyalarında da artımlar qeydə alınıb. Bütün bunların fonunda, Türkiyənin qarşılıqlı ticarət əlaqələrində dollardan imtina çağırışının İslam ölkələri tərəfindən qəbul edilməsi, həyata keçirilməsi nə qədər realdır?

Suala cavab verən "Yeni Müsavat" qəzetinin Yaxın Şərq üzrə ekspert-yazarı Kənan Rövşənoğlu hesab edir ki, hazırda bunun baş tutması real görünür: "Doğrudur,

Türkiyə İslam aləmində nüfuzlu ölkədir. Hazırda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının dönmə sədridir. Ancaq indi bu təklifin reallaşmasına mane olan amillər var. Birincisi, siyasi münasibətlərdir. Məsələn, Körfez ərəb ölkələri, xüsusən də Misir, BƏƏ kimi dövlətlər Türkiyə ilə açıq münasibətə vəziyyətdədir. Eləcə də Səudiyyə Ərəbistanı, Küveyt, Bəhreyn kimi ölkələr Qətər münasibəti səbəbi ilə Türkiyə ilə soyuq münasibətlərə malikdir. Bundan əlavə, hazırda münasibətin davam etdiyi Suriya, Liviya, Yəmən kimi ölkələrin də Türkiyə ilə ciddi problemlərinin olduğunu demək mümkündür. Yəni dolayısı ilə bir çox müsəlman ölkəsi Türkiyənin təklifini dəstəkləməyə hazır deyil".

Yazarın fikrincə, ikinci səbəb sırf iqtisadidir: "Yeni bir çox ölkələr birbaşa və dolayısı ilə ABŞ-dan, Amerika dollarından asılıdır. Onların dollardan imtina etməsi real deyil, üstəlik, ABŞ-ın təsiri var. Bir sıra dövlətlər ABŞ-a qarşı çıxmağa cəsa-

rət edə bilməz. Hətta Qətər kimi Türkiyənin regional müttəfiqinin ABŞ-dan imtina etməsi belə şübhəlidir. Bu mənada çətinlik. Ancaq təbii ki, özünün iqtisadi gücü olan İran, Pakistan kimi bir sıra müsəlman ölkələrinin dollardan imtina etməsi mümkündür. Nəhayət, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı 1969-cu ildə Fələstin münasibəti ilə bağlı yaranıb. Ancaq ötən 50 ildə bu təşkilat Fələstin münasibəti ilə bağlı ciddi, təsirli bir addım atılamayıb. Bunu indi dollar qarşısında etməsi də real deyil".

Qeyd etmək yerinə düşər ki, Türkiyə tərəfi Azərbaycanla qarşılıqlı iqtisadi əlaqələrdə də dollardan imtina olunması məsələsini bir neçə dəfə gündəmə gətirib. Azərbaycan ekspertləri hesab edirlər ki, indiki şəraitdə bunun baş tutması çəx çətinlikdir. Belə ki, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) vasitəsilə Türkiyə iqtisadiyyatına investisiyaları dollarla yatırır. Onların yenidən milli valyuta ilə hesablanması mümkün deyil. Eyni zamanda ekspertlər bildirirlər ki, ticarətin dollardan kənar bir valyuta ilə aparılması hələ dollardan imtina olunması anlamına gəlmir. Çünki tətbiq olunacaq hər hansı milli valyutanın dayanacağı əsas dövrəli valyuta olmalıdır. Hazırda dünyanın ən dövrəli valyutası isə dollardır.

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETSN) Ekoloji maarifləndirmə və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Umayra Tağıyeva report.az saytına müsahibəsində plastik torbalarla bağlı danışıb. Nazirlik rəsmisinin sözlərinə görə, plastik qablaşdırma tullantıları, xüsusən də polietilen torbalar ətraf mühiti çirkləndirən əsas faktorlardan biridir:

“Bu günədək istehsal olunan plastik qablaşdırma məhsullarının 50%-i son 20-25 il ərzində istehsal olunub. Bu sahədə vəziyyəti mürəkkəbləşdirən amillərdən biri də plastik tullantıların təbiətdə 100 illər ərzində parçalanmadan ilbəl miqdarının artmasıdır. Araşdırmalar göstərir ki, bu tullantılar düzgün idarə olunmadığından ətraf mühiti və sututları çirkləndirir. Eyni zamanda, kənd təsərrüfatı torpaqlarının dərin qatlarına keçərək bitkilərin normal inkişafına və bununla da məhsuldarlığın aşağı düşməsinə səbəb olur. Digər tərəfdən, bu tullantılar yanan zaman emələ gələn toksiki tüstü atmosfer havasını zəhərləyir. Odur ki, plastik tullantıların təbiətə neqativ təsirlərinin aradan qaldırılması ətraf mühitin sağlamlaşdırılması sahəsində prioritet hesab olunur”.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatları əsasında aparılmış təhlilə görə, ölkəmizdə adambaşına ildə 24 kq plastik tullantı emələ gəlir. Azərbaycanda Statistika Komitəsinin və Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına görə, 2009-cu ilə görə plastik torbaların ölkədə istehsalı 2 dəfəyə qədər, bu məhsulların ölkəyə idxalı isə 5 dəfəyə qədər artıb: “Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən Azərbaycanda bu məsələnin həlli istiqamətində ardıcıl işlər görülür. Ölkədə ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması, plastik tullantılarının yandırılması zamanı atmosfer havasının çirkləndirilməsi nəticəsində insan sağlamlığı üçün yaranan əlavə risklərin azaldılması üçün mərhələli şəkildə plastik məhsulların istifadəsinin məhdudlaşdırılması yönənlən fəaliyyətimiz, düşünürəm ki, əhali tərəfindən dəstəklənəcək. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi gələn ildən başlayaraq ticarətdə plastik torbaların ödənişli olması ilə bağlı müvafiq işlər görür və yaxın zamanda ölkədə birdəfəlik istifadə olan 20 mikrona qədər plastik torbaların istifadəsinin qadağan olunması nəzərdə tutulur”.

“Yeni Müsavat” isə bu problemin dünyada necə həll olunması ilə bağlı araşdırma aparıb. Ümumilikdə isə alış-verişlərdə və içinə zibil qoymaq üçün istifadə edilən plastik torbaların qalıqları quruda ən azı 800 il, dənizdə ən azı 400 il yaşayır. Və bu qalıqlar zamanla kimyəvi dəyişikliyə məruz qalaraq təbiəti çirkləndirir. Dolayısı ilə də canlıları zəhərləyir. Məhz buna görə də bir çox ölkələrdə plastik torbalardan isti-

Dünya plastik torbalara yox deyir - bəs Azərbaycan?

Plastik qablaşdırma tullantıları quruda 800, suda 400 il “yaşayır”; ağır xəstəliklərə səbəb olur

fadə qadağan edilir. Xüsusən də alış-verişlərdə kağız və ya parça torba istifadəsi geniş yayılır. Keçmiş nesillər plastik torbanı bilməzdi. Plastik torba son 50 ildə həyatımıza girib. Plastiklər neft istehsalında istifadə edilən xam neftin işlənməsi nəticəsində artıq qalan məhsullardan əldə edilir. Yer üzünə çıxarılan neftin yüzdə 4-ü plastik istehsalı üçün istifadə edilir.

Dünyada hər il dəyişik həcmdə 1 trilyonu aşan plastik torbadan istifadə olunduğu, bu torbalar üçün təxminən 250 milyon ton plastikdən istifadə edildiyi təxmin edilir. Təkcə ABŞ-da illik plastik torba istehlakı 400 milyard ədəddir. Onların geri yığılma faizi isə yüzdə 1 nisbətdədir.

Plastik torba sellərə səbəb olur, heyvanların qidasına qarışır

Birləşmiş Millətlər 50-dən artıq ölkənin plastik çirkliliyini azaltmağa yönəlik addımlar atdığı açıqlayıb. BMT-nin Beynəlxalq Təbiət Günü bu mövzuda bu günə qədər hazırladığı ən geniş miqyaslı sənədə görə, 1,3 milyardlıq əhalisi olan Hindistan 2022-ci ilə qədər tək istifadəlik plastik məhsullara son verəcəyini vəd edib. Qadağa Delhi şəhərində dərhal qüvvəyə minib. BMT sənədinə görə, Şri Lankadakı Galapagos adalarının birfədefəlik istifadə plastiklərini yasaqlayacağı, Çinin isə bioloji olaraq həll edilə bilən torba istifadəsinə təşviq etdiyi məlum olub.

Araşdırma üçün bildirdik ki,

plastik tullantıların mübarizəyə dünya miqyasında bir çox ölkə dəstək verir. İngiltərədə xüsusən media sayəsində mövzuya diqqətin artırılması təmin edilib. Amma sənədə böyük miqdarda plastik çay və okeanlara qarışmasının qarşısını almaq üçün daha geniş miqyaslı aksiyaların olmasına diqqət çəkilib. İnkişaf etməkdə olan bir çox ölkələrdə plastik torbalar su borularını tıxayaraq sellərə səbəb olur və heyvanların qidasına qarışır.

Araşdırma qeyd olunub ki, plastik tullantıların mübarizəyə yönəlməsi bəzi ölkələrdə fərqli nəticələrə səbəb olur. Kamerunda plastik torba istifadəsinin qadağan olunduğu və plastik tullantılara kiloya görə pul ödəməsinin tətbiq olunmasına baxmayaraq, neylon torbalar hələ də ölkəyə gizli şəkildə gətirilir.

Bəzi ölkələrdə isə plastiklə mübarizəyə yönəlməsi qanunlar olsa da, bu qanunların tətbiqi yetərsiz qalır. İndiki mərhələdə ən əlverişli vasitə isə plastiklərin təkrar istehsalını təşviq edən bəzi addımların atılmasıdır.

BMT sənədlərində həmçinin qeyd olunub ki, bu günə qədər istehsal edilən plastik, sadəcə, yüzdə 10-undan az bir qismi təkrar istehsalatla cəlb edilib. Sənədə görə, dünyada hər il beş trilyon plastik torba istehsal edilir. Çin plastik tullantıların ən böyük qaynağı olduğu halda, Amerika da adambaşına ən çox plastik istifadə edildiyi yer olaraq qiymətləndirilir.

Bundan başqa, plastik tullantıların daha təsirli şəkildə qruplandırılması, plastik ekoloji alternativlərin iqtisadi baxımdan təşviq edilməsi və istifadəçilərin bu mövzuda daha yaxşı şəkildə maarifləndirilməsi vacibdir.

Plastik paket - xərcəngin carçısı və torpağın düşməni

Plastik paketlərdən istifadə həm də sağlamlıq üçün zərərli. Bu paketlər hazırlanarkən tərkibinə vurulan kimyəvi birləşmələr insanlarda bir sıra ağır xəstəliklərə səbəb ola bilər. Plastik paketlərin üzərində qida üçün yararlı yazılıbsa, ondan istifadə etmək olar. Amma qida üçün yararlı olmayan plastik paketlərdən istifadə çox zərərli. Bunların tərkibinə sağlamlıq üçün təhlükəli kimyəvi birləşmələr vurulur.

Plastik paketlərdə olan birləşmələr xərcəng xəstəliyi daxil olmaqla, sağlamlıq üçün bir çox problemlər yaradır. Mütəxəssislər plastik tərkibində olan A bisfenolunun hormonal fona təsir etdiyini deyirlər. Həmin maddənin orqanizmdə çox miqdarda olması ağır xəstəliklərə yol açır. Onun xərcəng şişlərinin inkişafı, ürək-damar və endokrin sisteminin iş pozğunluqları və hətta 2-ci tip şəkər xəstəliyinin inkişafı üçün, katalizator rolunu oynadığı rəsmi olaraq sübut olunub.

Polietilen torbaların içərisində saxlanılan ərzaq məhsulları həmin torbalarla kimyə-

vi reaksiyaya girdiyinə görə tez xarab olur. Məhsul həmin torbalarla bilavasitə əlaqədə olduğuna görə orqanizmə üçün çox təhlükəli hesab olunur. Bu torbaların içərisinə çörək, ət, yağ və digər ərzaq məhsulları qoyulduqda onlar həmin torbalarla kimyəvi reaksiyaya girir. Bu reaksiya kənarından adi gözle baxdıqda hiss olunmur. Tərkibində çoxlu sayda kimyəvi birləşmələr olan bu torbalardan nə qədər çox istifadə olunarsa, təhlükə riski də bir o qədər artır. Onların gələcəkdə insan orqanizminə hansı ziyanları vuracağı isə tam belli deyil. Adətən bu torbalar orqanizmdə müxtəlif xəstəliklərin təməlini qoyur. Polietilen torbalar xüsusilə allergiyası olan insanlar üçün daha təhlükə-

ketlərdən, demək olar ki, istifadə olunmur. İstifadə edənlər isə onları binaların altında yerləşən qəbul məntəqələrinə təhvil verirdilər.

Dünya plastik torbaya müharibə açır

İldə 500 milyard plastik torbanın istehsal olunması və təbiətə qarışmalarının 400 il davam etməsi bir çox ölkələri hərəkatə keçirib. Dünya miqyasında hər bir dəqiqədə 1 milyon torbanın zibillə atılmasına görə Tailand, Keniya və Fransa hökumətləri torba istifadəsinə qadağa tətbiq edib. Zibillərin yığılmasından tutmuş, saxlanması və yox edilməsinə qədər bütün xidmətlərin bir plan çərçivəsində ələ alınması və xüsusən də bu atıqların dəyərliyə çevrilməsi və ya geri qayta-

rılmasına qədər, bu proses “təbiətə uyumlu zibil siyasəti” adlandırılır.

Statistika göstərir ki, hər il dünyada 500 milyardan artıq sellofan torba istehsal olunur. Ancaq bu, rəsmi rəqəmdir. Qeyri-rəsmi istehsalın da təqribən bu qədər olduğu güman edilir. Məlumdur ki, polietilen təbiətin birinci düşmənlərindən biridir, onun çürüməsi üçün uzun müddət tələb olunur. Torpaqda 800, dənizdə isə 400 il zaman lazımdır. Təbiəti və insanları torba beləsindən qurtarmaq üçün əksər ölkələr çoxdan fəaliyyətə keçib. Bir sıra Avropa ölkələri, həmçinin inkişafına görə heç də dünyaya meydan oxumayan Tayvan, Keniya, Uqanda, kimi ölkələrdə sellofan torbalardan istifadə mümkün deyil.

Gürcüstanda ətraf mühitin çirkləndirilməsinin qarşısını almaq məqsədilə bu il oktyabrın 1-dən etibarən qalınlığı 15 mikrondan az olan polietilen torbaların istehsalı və satışı qadağan olunub. 2019-cu il aprelin 1-dən etibarən Gürcüstanda istənilən növ polietilen torbalar qadağan ediləcək. Ölkə ərazisində yalnız Gürcüstanda müəyyən edilmiş standartlara uyğun torbalar istehsal edilməli və satılmalıdır.

Polietilen paketlərdən istifadə global miqyaslı problemdir. Bir çox ölkələrdə, o cümlədən Gürcüstanda plastik qabların istehsalının xeyli artması ciddi problemlər yaradır.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
“Yeni Müsavat”

Sovet dövründə plastik pa-

Azərbaycanda müvafiq qaydalara məhəl qoymayan karxanaların bağlanması istiqamətində işlər davam etdirilir. Belə ki, son günlər daha 14 karxana qapadılıb...

Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsindən verilən məlumatda bildirilir ki, son zamanlar torpaq sahələrinin istifadəsiz saxlanması, özbaşına zəbt etmə halları aradan qaldırılır. Komitə tərəfindən aparılan monitorinqlərin davamı daş karxanalarında olub. Monitorinq zamanı məlum olub ki, müvafiq qurumlar tərəfindən ayrı-ayrı vaxtlarda karxana fəaliyyəti üçün qeyri-qanuni olaraq torpaq sahələri ayrılıb: "Karxanalar tərəfindən həmin torpaq sahələrinin məqsədli təyinatı özbaşına dəyişdirilərək mişar daşı istehsal olunur. Baş vermiş qanun pozuntusu hallarına görə inzibati protokollar yazılıb, torpaq sahəsinin özbaşına zəbt olunması halları olduğundan tərtib olunmuş sənədlər hüquq-mühafizə orqanlarına göndərilib.

Bundan başqa, Abşeron rayonu ərazisində kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsində yaradılmış 14 karxananın fəaliyyətində də pozuntu halları aşkar olunub, xəbərdarlıq edilərək işlər dayandırılıb".

Bütün bu işlərin fonunda cari ildə respublikada mövcud olan 588 daş, qum-çınqıl karxanasından 256-sı tərəfindən torpaq qanunvericiliyinin tələbləri pozulduğuna görə fəaliyyəti dayandırılıb. İnzibati Xətalər Məcəlləsinin tələblərinə əsasən inzibati protokollar 155 karxana barədə yazılaraq cərimə tədbiq olunub. 55 karxanada zəbt olunma halı üzrə sənədlər Daxili İşlər Nazirliyinə göndərilib.

Yada salaq ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi də Bakıda fəaliyyət göstərən bəzi karxanalar ilə bağlı tədbirlər görür. Belə ki, nazirlikdən bildirilir ki, xüsusilə də yay aylarında Bakı şəhərinin üzərini alan toz-dumanın səbəbi məhz bu karxanalardır. Nazirlik tərəfindən verilən məlumata görə, həmin karxanalar müasir qurğulardan istifa

Karxanaların qapadılması davam edir: kubik 50 qəpik olur

Əvvəllər Bakıda 25-28 qəpiyə satılan bir mişar daşının qiyməti hazırda 35-40 qəpik arası dəyişir

fadə etmədikləri üçün ətraf mühiti, atmosferi çirkləndirirlər. Nazirlik tərəfindən karxanalara lazımı avadanlıqları almaları üçün xəbərdarlıqlar hələ bir neçə ay öncədən edilib.

Bəs bütün bu proseslər tikinti işlərinə və kubikin qiymətinə necə təsir edəcək?

"Yeni Müsavat" a danışan Bakı Tikinti İdarəsinin rəisi vəzifəsində

çalışmış, ekspert Əzim Məsimov bildirib ki, vaxtilə Abşeron yarımadasında bir neçə karxana fəaliyyət göstərirdi: "Onlar Qaradağ, Göygöz, Qızıldaş, bir də Zirə daş karxanası idi. Hazırda bu karxanalar özəlləşdirilib. Eyni zamanda mövcud vəziyyətdə aidiyyəti oldu-olmadı çox adam istəyir ki, daş kəsməklə məşğul olsun. Hazırda ictimaiyyətdə tanınan bir neçə məş-

hur adamın daş karxanası var. Bu qədər abstrakt münasibət göstərmək də olmaz. Bu sahə Abşeronun qədimdən qalmış həm sənəti, həm də sərəvətidir. Ona görə də hər kəsin harada, necə gəldi daş kəsməsinə yol vermək olmazdı. Lakin vaxtında yol verilib və belə vəziyyət yaranıb. Hazırda qəfildən prosesi dayandırmaq, karxanaları da bağlayırlar. Bəs tikinti necə ola-

caq? Ona görə də bu cür formada deyil, koordinasiya edilmiş şəkildə hərəkət etmək lazımdır. Bu dəqiqə tikintidə müəyyən çökmə var, tikinti azalıb. Lakin bu, o demək deyil ki, Bakıda tikinti aparılmır. Paytaxt ərazisində söküləsi və yenidən tikilməli olan xeyli yerlər var. Ona görə də bu məsələ əsaslandırılmış, gələcəyi nəzərə alınaraq, düşünülmüş qərarlarla həll edilməlidir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi düz yoldadır. Ancaq bunun üçün müəyyən qərarlar da qəbul edilməli, yığcam ərazilər müəyyənləşməlidir. Həmçinin bəli bir texniki səviyyəyə uyğun formada işlər həyata keçirilməlidir".

Ə. Məsimov bildirib ki, bu işdə texnika da spesifik formadadır: "Bakıda bu texnikanın istehsalı prosesi gedirdi. Lakin sonradan həmin texnikanın istehsalı ilə məşğul olan zavod da bağlanıb, görünür, heç bu işi görə bilən mütəxəssis də yoxdur. Məlumat yayırlar ki, texnika köhnəlib, yenisi lazımdır. Lakin qeyd etdiyimiz kimi, respublikada belə bir istehsal yoxdur. Daş karxanalarında bu gün işlədilan texnika, xüsusi olaraq Abşeron şəraitinə uyğun formada qurulub. Ona görə də bugünkü texnikanın üzərində iş aparıb, onu müasir formaya salmaq lazımdır. Başqa yol yoxdur.

Almaniya və digər Avropa ölkələrinə sifariş versək, onlar da bu texnikanı düzəltməyəcəklər. Çünki orada əsasən kərpicdən istifadə edilir. Daş kəsmək avadanlıqları bizim texnologiya olub. Bellidir ki, bu texnologiyalar köhnədir və iş yerləri dəhşətli dərəcədə tozun içərisində olur. İnsanlar sanki qudlarıq dövründəki şəraitdə işləyirlər. Onlara da şərait yaratmaq lazımdır. Bakıda qalxan toz-dumanın səbəbi həmin karxanalar idi. Külək əsən zaman elə bil ki, karxanalar olan əraziyə bombalar atılır. Zira, Türkan ərazisində olan karxanalardan şəhərə tez-tez toz dumanı gəlir. Orada böyük ərazi ekoloji pozulmuş vəziyyətdə qalıb. Ona görə də külək əsən zaman məhz həmin ərazidən toz-duman qalxır. Karxanaları bağlayırlarsa, mütəlx onların fəaliyyətində olduğu ərazilər bərpa edilə bilər. Bu əraziləri boş vəziyyətdə qoyub getmək olmaz. Bərpa işləri aparıldıqdan sonra karxanaları işlədildikdən əl çəkmək olar".

Onu da qeyd edək ki, iqtisadçıların fikrincə, karxanaların bağlanması ölkə ərazisində satılan mişar daşlarının qiymətinə təsir edəcək. Ekspertlərin fikrincə, bu proseslərdən istifadə edən işbazlar süni qiymət artımına gedəcəklər. Ona görə də nəzarət həm də bazar səviyyəsində aparılmalıdır. Məlumat üçün onu da bildirik ki, son zamanlar mişar daşlarının qiymətində artım müşahidə olunur. Xüsusilə də Qaradağ kubikin qiyməti ötən illərlə müqayisədə yüksəkdir. Belə ki, ev və obyektlərin tikintisi üçün nəzərdə tutulan bir mişar daşının qiymətində 10 qəpik artım qeydə alınıb. Əvvəllər Bakıda 25-28 qəpiyə satılan bir mişar daşı hazırda 35-40 qəpik arası dəyişir. Bakının bəzi yerlərində isə bu qiymətlər 50 qəpiyə qədər artır.

□ Əİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

Nazirliyə restoranları məhkəməsiz bağlamaq səlahiyyəti verildi

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi: "Artıq bir neçə restoranda da müvafiq qurğular quraşdırılıb"

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə (ETSN) yeni səlahiyyət verilib. Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə" fərmanda dəyişiklik edilməsi haqqında yeni fərman imzalayıb.

Əsasnaməyə əsasən nazirliyin ekoloji tələblərin pozulması ilə əlaqədar müəssisələrdə, qurğu və obyektlərdə təsərrüfat və başqa fəaliyyətlərin məhdudlaşdırılması və ya bu fəaliyyətə xitam verilməsi haqqında vəsəət qaldırmaq hüququ olub. Dəyişikliyə əsasən artıq ETSN məhkəməyə müraciət etmədən ekoloji tələblərin pozulması ilə əlaqədar müəssisələrdə, qurğu və obyektlərdə təsərrüfat və başqa fəaliyyətlərin dayandırılması və ya qadağan edilməsi barədə qərar qəbul edə biləcək.

Qeyd edək ki, bu hüquq artıq ETSN-in təmizlik qurğuları quraşdırmayan şadlıq sarayları və restoranların fəaliyyətini dayandırmaya və qadağan etmək barədə birbaşa qərar qəbul etməyə imkan verəcək. İndiyə qədər nazirlik bununla bağlı məhkəməyə müraciət edirdi. Məhkəmə prosesi isə bir müddət çəkdiyi üçün

proses uzanırdı.

Hazırda nazirliyin şikayəti əsasında işi məhkəmədə olan bir neçə restoran var ki, onların da taleyi sual altına düşüb.

Ötən həftə açıqlanan rəsmi məlumata görə, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən verilən vaxtdan 6 ay keçməsinə baxmayaraq, yalnız 90 obyektə təmizləyici qurğu quraşdırılıb. Nazirlikdən "Yeni Müsava-

vat" a bildirilmişdi ki, 150-yə yaxın ictimai-iaşə obyekti heç bir iş görmədiyinə görə ətraflarından analiz götürüldü və atmosfərə buraxdığı zərərli maddənin normadan artıq olduğu müəyyənləşdirilib. Ötən həftə qeyd olunmuşdu ki, monitorinqlərin başlanıldığı tarixdən indiyədək xəbərdarlıqlara məhəl qoymayaraq təmizləyici qurğu quraşdırmayan 64 obyekt cərimə olu-

nub, cəriməni ödəməyən iaşə obyektlərinin fəaliyyətinin dayandırılması istiqamətində iş aparılır: "20 iaşə obyektinin - "Yeddi Gözəl", "Sonalar sonası", "Gilavar", "Oazis", "Çanaqqala", "Şahzadə", "Şələlə", "Meqa Palas", "Kəndimiz", "Çıraç", "Qabırğa" və digərlərinin bağlanması üçün sənədlər məhkəməyə göndərilib. Hazırda daha 15 iaşə obyektinin - "Topqapı", "Ankara",

"Mübarək", "Eliza", "Cratos Hall", "Qızıl balıq", "Şır-şır", "Meşəbəyi" və digərlərinin fəaliyyətinin dayandırılması üçün sənədlər məhkəməyə hazırlanır. Həmin iaşə obyektlərinin sahiblərinin diqqətinə çatdırmaq istədik ki, məhkəmənin qərarı əsasında fəaliyyətləri dayandırılacaq obyektlərin yenidən fəaliyyət göstərməsi müvafiq prosedurlar baxımından heç də asan və tez olmayacaq. Onların fəaliyyətlərinin bərpasına nazirlik tərəfindən aparılacaq monitorinqlərin və müsbət rəyin nəticəsindən asılı olaraq razılıq verilecək", - deyərək nazirliyin məlumatında qeyd olunurdu.

Bəs bu restoranların taleyi necə olacaq?

Əvvəlcə restoranların bəziləri ilə əlaqə saxlayıb, mövcud vəziyyətləri ilə bağlı məlumat alma-

ğa çalışdıq. Əlaqə saxladığımız restoranlardan bildirildi ki, ölkə başçısının tapşırığından məlumatlıdır və qısa zaman ərzində müvafiq qurğuların quraşdırılması istiqamətində işlərini yekunlaşdıracaqlar.

Məsələ ilə bağlı məlumat almaq üçün Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə də əlaqə saxladığımız Nazirlikdən bildirildi ki, hazırkı vəziyyətdə müvafiq təmizləyici qurğuların quraşdırılan restoranların sayında artım var:

"Lakin konkret rəqəmi hələ ki açıqlaya bilməyəcəyik. Çünki hazırda bu istiqamət üzrə işlər aparılır, yeni siyahı hazırlanır. Həmin siyahı hazır olduqdan sonra ictimaiyyətə geniş məlumat verəcəyik". Prezidentin yeni fərmanına gəlincə isə nazirlikdən bildirilib ki, onlar üzərilərinə düşən məsuliyyəti dərk edirlər və bu istiqamətdə də lazımı işləri aparmaqda davam edirlər. Nazirlikdən bildirilib ki, yaxın günlərdə ümumi proses, aparılan son işlər və restoranlardakı vəziyyətlə bağlı ictimaiyyətə geniş açıqlama verəcəklər".

□ Əİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

Elan

Mərhum Babayev Fazil Abdulla oğlunun adına keçmiş DTİ və MHQİ-si tərəfindən verilmiş Tovua rayon Aşağı Öysüzlü kəndində yerləşən fərdi yaşayış evinə dair 199 nömrəli qeydiyyat vəsiqəsi itdiyi üçün ertibarsız sayılır.

***

Yusubov Azəddin İdris oğluna məxsus Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Bəkir Çobanzadə küçəsi, 41-ə məxsus kupça itdiyi üçün ertibarsız sayılır.